

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Brassóban egy hóra 52 lej
negyedévre 140, félre 270, egy évre 500 és 10 lej kézbesítési
díj. — Vidékre postai küldéssel 60, 170, 320 és 600 lej
Külföldre negyedévre 250, félre 500, egész évre 800 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÁTOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Jóleső érzéssel

olvassuk azt a megleghangu nyilatkozatot, melyet Duca külügyminiszter Genfben Románia és Magyarország barátságos viszonyáról mondott.

Azóta, hogy Románia külügyminisztere a Brassói Lapok munkatársának Sepsiszentgyörgyön ugyanezt a kedvező és kellemes hangulatképet rajzolta, legálább három-négy interjú keretében, még a kifejezéseket is alig változtatva, erősitette Duca a barátság, a jószomszédi viszony és a jövő gazdasági együttműködés szükségét és kívánatát.

Ezek az egyforma, szinte sztereotip és nagy általánosságban mozgó, de mindamellett szívesen hallott kijelentések ezuttal ama kivételes, figyelemreméltó keret által válnak fontosabbakká, melyek közt elhangzottak. Ott tette nyilatkozatát Duca Genfben, ahol a nemzetek ügyét nemzetközi areopag tárgyalja, ahol minduntalan szó esik a békeszerződésekről, a szétszakított és meggyarapított államokról, a fegyverkezések korlátozásáról, a nemzeti kisebbségekről. És ugyanott nyilatkozott, ahol Apponyi Albert erős támogatást intézett az utódállamok elnyomó rendszere ellen és ahol Európa elitejének gyülekezete tiszteletét, s elismerését nyilvánította Magyarország nagy erő kifejtése, áldozatkészsége és megbízhatósága iránt.

Duca külügyminiszter ebben a rá nézve semmiképp sem kellemes környezetben hangsúlyozza újra, Magyarország és Románia kedvezőbb viszonyát.

Csak egy témáról hallgat a román külügyminiszter ur következetesen Sepsiszentgyörgytől Genfig: a romániai magyar nemzeti kisebbségekről. Pedig ez a legaktuálisabb, a legfontosabb, a bennünket mindnyájunkat, s Magyarországot is legjobban érdeklő. És még azt sem mondhatja a külügyminiszter, hogy ez a kérdés nem tartozik rá, mert éppen rá, sőt csak rá, a külügyminiszterre tartozik. Ő a nemzetközi szerződések kincstárosa; a párisi egyezményben foglaltak érvényesüléséről neki kell gondoskodnia; a külföld, a népszövetség előtt ő a felelős azért, ha a román kormány negligálja, megsérti ezeket a törvénybe iktatott kisebbségi jogokat.

Duca külügyminiszter, mikor hallgat és eltitkol, mikor úgy beszél magyar újságíróknak és a népszövetség fórumán, mintha neki semmi köze sem volna a romániai kisebbségek ügyéhez, vagy éppen mintha ezeknek a békeszerződés intenciójához képest a legjobb dolguk volna, büntársául szegődik, sőt politikai orgazdája lesz az erőszak intézőinek. Neki tudnia kell és ha tudja tiltakoznia és küzdenie egy olyan rendszer ellen, mely a magyarok birtokát elkönfiskálja, iskolait megsemmisíti, nyelvét, kulturáját üldözi és megalázza.

S bármennyire jólesik is, ha azt halljuk, hogy Románia és Magyarország közt kedvező az atmoszféra, mindaddig hiányosnak tartjuk a külügyminiszter ösztönöségét s békeszeretét, ameddig mi romániai magyarok, akiknek sorsa oly közvetlenül érdekli Magyarországot is, a jog, szabadság, egyenlőség javát nem élvezzük.

Képtelenség a magyar-orosz diplomáciai kapcsolat gondolata

Tendenciózus hírekkel vezetik félre a közönséget

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az orosz-magyar diplomáciai egyezményről a különböző országok lapjaiban szenzációs hírek láttak napvilágot.

Mi az erre vonatkozó híradást tegnap fenntartással közöltük, s óvatosságunkat igazolja az a nyilatkozat, amelyet Rakovszky Iván magyar belügyminiszter erre nézve tett. Nyilatkozatát azzal kezdte, hogy kizártnak tartja az Oroszország és Magyarország

közi diplomáciai kapcsolat létrejöttének lehetőségét. Nem hiszi, hogy Magyarország követet küldene Moszkvába, amint hogy abban is kételkedik, hogy az orosz kormány Budapestre küldene megbízottját. Tudomása szerint erről a berlini tárgyaláson szó sem volt. Kijelentette továbbá, hogy értesülése szerint Oroszországgal csakis árucseréről kezdett tárgyalásokat Magyarország.

Megint arculcsapták a tulajdonjog szentségét

Elvették a töröcsvári római katolikus templomot — Hamzea ur furiangja

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) A tulajdon szentsége és a százados jogok ellen elkövetett merényletek száma megint szaporodott eggyel. A gör. kel. egyház egy miniszteri rendeletre való hivatkozással egyszerűen elvette a töröcsvári róm. kat. hívek kizárólagos tulajdonát képező templomot. A felháborító esetről a következő tudósításunk számol be:

A töröcsvári római katolikus templomot Mária Terézia királyné építtette és adta a töröcsvári római katolikus híveknek, akik ezóta mint kizárólagos tulajdonukat háborítatlanul használták is azt. Az elmúlt héten megjelent a brassói főesperesnél, Péter Antal dr. apátplebánosnál Hamzea zernesti gör. kel. főesperes és egy a nagyszombati gör. kel. metropolita által lemasolt és hitelesített miniszteri rendeletre való hivatkozással kedélyesen felszólította az apátot, hogy jelölje meg a napot, melyen a töröcsvári templomot átadják. Péter Antal dr. elképedve hallgatta a cinikus felhívást, majd erélyesen kijelentette, hogy a templomot át nem adja, de nem is adhatja, mert arra joga nincs. Erre Hamzea szent atya azzal a gógós kijelentéssel távozott, hogy akár adják, akár nem, ő a miniszteri rendelkezés alapján, ha kell, erőszakkal is elveszi a templomot.

Péter Antal dr. azonnal értesítette a történetekről a gyulafehérvári püspöki hivatalt, honnan nem sokára megérkezett a válasz, mely minden tekintetben helyesli Péter Antal dr. eljárását és utasítást ad arra, hogy a templomot semmi esetre sem szabad átadni. A püspöki leirat közli azt is, hogy a püspökség a miniszternél óvást emelt a templom elvételét elrendelő intézkedés ellen és mindent el fog követni, hogy a jogtalanság elkövetését törvényes eszközökkel meggátolja.

Hamzea urnak azonban sürgős volt a dolog. A nyílt erőszak durva fegyveréhez nem mert folyamodni és ezért cselt eszelt ki. Tegnapelőtt megjelent a töröcsvári templom gondozójánál és elküldte az egyház gondnoka után. Az egyház gondnoka kerekén megtagadta a felhívás teljesítését. Mikor ezzel az üzenettel az egyházgondozó visszaérkezett, a templom kulcsait már Hamzeánál találta, mert ez az ő távollétében magához vette azokat és azokkal távozott.

A jogtalanság felháborító voltát csak növeli és Hamzea ravasz számítását éles

világításban tünteti fel az a tény, hogy az igazgatótanács a töröcsvári templom javítására 16.560 lejt utalt ki. A javítás megtörtént s csak azután vették el a templomot.

Az egyházköztség vezetősége a megtörtént templomkonfiskálásról azonnal jelentést küldött Gyulafehérvárra a püspöknek. Értesülésünk szerint az egyház minden törvényes lépést meg fog tenni arra nézve, hogy a jogtalan vagyonelkobzás orvoslást nyerjen. És reméljük, hogy lesz még fórum Romániában, mely megtorolja az évszázados jogok lábbal tiprását és a templom szentsége ellen elkövetett durva merényletet. Szerény véleményünk szerint a tulajdon védő törvény a minisztert is, a gör. kel. egyházat is kötelezi s így az ellen véteni nekik sem szabad, még akkor sem, ha erőszakoskodásuk éle egy kisebbségi egyház ellen irányul.

Csehország most akar erős hadsereget felszerelni a béke érdekében

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Journal munkatársa beszélgetett Udrzal tábornokkal, a cseh szlovák honvédelmi miniszterrel, aki a francia hadgyakorlatok alkalmából időzik Párisban.

Udrzal nem csinál belőle titkot, hogy Csehország éppen a béke érdekében erős hadsereget akar fenntartani. Ezzel üdvös felületet akar kelteni azokban az országokban, melyek támadásra gondolnak. A cseh hadsereget Udrzal francia mintára óhajtja felszerelni és kiképezni. Csehország — ugymond — elsősorban védelmi szempontból szövetkezett Franciaországgal.

Megszűnt a bécsi fémmunkás-sztrájk

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bécsi fémmunkások és a villamosági művek munkásainak sztrájkja ma véget ért. Hosszas tárgyalások után végre sikerült a munkaadóknak a munkásokkal megegyezniük, mert a bizalmi férfiak el fogadták a munkaadók ajánlatát. Eszerint a minimális bérek husz százalékos, a többi bérek pedig tíz százalékos emelést kapnak. A megegyezés következtében a villamos művek munkásai a vezetőket ismét visszakapcsolták s a munkásság holnap már megkezdte a munkát.

A lej Zürichben
nyitáskor 2.77 és fél

A magyar-román pénzügyi egyezmény intezkedései a román polgárok követeléseiről

**Hadikölcsönökhöz a román állam nem ad
kárpótlást**

Lepedatu Joan, a bukaresti Banca-Centrala elnökgazdája, a volt magyar-román likvidációs bizottság elnöke elmondotta, hogy mit tartalmaz a magyar-román pénzügyi egyezmény és miként rendezte a két állam polgárainak kölcsönös tartozásait? A román kormány megtette az előkészületeket azok végrehajtására.

Az egyezmény szerint:

1. A tartozások mindkét részből kizárólag román valutában, lejben fizetendők.

2. A régi koronának lejben való átszámítási aránya az 1918 október 31-ig keletkezett követelésekre és tartozásokra 1:4 arányban állapítatik meg.

Külön megállapodás fogja rendezni: 1. a magyar kormány a rekvirálásokból és hadiszállásokból; 2. az Osztrák-Magyar Bankkal és a magy. kir. postatakarékpénztárral; 3. az árvaszékekkel szemben fennálló tartozásokat és kötelezettségeket.

A biztosítási üzlethöz származó követelésekre az a megállapodás, hogy a magyar biztosítótársaságok életbiztosítási üzleteit román társaságok veszik át 1:2 arányban, így például egy 100 ezer régi koronás életbiztosítás 50 ezer lejessé válik. A magyar társaságok joga, hogy a román kormány által kijelölt társaságok közt választhassanak.

A jelzálogos és községi kölcsönkötvények visszafizetését meghatározott időig kötelesek a román polgárok teljesíteni. Ha nem fizetnek, a román állam magához váltja az adósságot.

A hadikölcsönkötvényekkel garantált lombardkölcsönöket a román adós mai magyar koronákban 1:1 arányban fizetheti vissza. Például a régi osztrák-magyar koronáról szóló egymillió koronás kölcsönt mai egymillió koronával fizetnek ki.

A román polgárok birtokában levő takarékbetét könyvecskéket szintén kifizetik, de csak 1:4 arányban.

A Magyarországon lévő és román állam polgárok tulajdonát alkotó értékpapírokat és egyéb értékeket, amelyek 1921. évi július 26-án román állampolgárok tulajdonát alkották, a magyar kormány kivétel nélkül teljesen adó- és illetékmentesen szabadítja fel.

Kivételek alkotnak azok a háború előtti címletek, amelyeket román állampolgárok 1920 december 20-ika után, vagyis ama nap után szereztek meg, amikor a vagyonváltás adója életbelépett és amelyek után ezt az adót nem fizették be. Ez az adó utólagosan megterítendő.

A magyar állam által kibocsátott címleteket az egyezmény két csoportra osztja és pedig: a háború előtt kibocsátott és hadikibocsátású címletekre.

Az előbbiekre vonatkozólag a román állam köteles azokat más címletekkel helyettesíteni, a jóvátételi bizottság által megállapítandó feltételek mellett.

A hadikibocsátású címletekért a román állam nem ad kárpótlást, míg Csehszlovákia és Lengyelország adnak.

Ami a Budapest városi kötvényeket illeti, amelyekből igen sok van Erdélyben, ezek rendezését még függőben tartják.

Azok a romániai pénzintézetek, amelyeknek Magyarországon csoportos betéteik vannak, visszakapják mindazokat, amelyek a saját és román ügyfeleik tulajdonát alkotják.

Ezekhez a megállapodásokhoz az elcsatolt területeken fiókinzetekkel és üzletkörrel bíró nagy bécsi bankok közül a Wiener Bankverein és az Angol-Osztrák-Bank is hozzájárultak.

Román politikusok nyilatkoznak Románia és Magyarország viszonyáról

A két ország közt kedvezően megváltozott az atmoszféra

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Két magyar újságíró két román államférfival beszélt külföldön Románia és Magyarország viszonyáról. Lahovari, Románia római követével és Duca külügyminiszterrel. Nevezetesebb nyilatkozatot egyik sem tett, de Lahovari kijelentésében érdekes az a negatívum, hogy szerinte az autonómia formulája fölösleges, sőt veszedelmes volna.

Lahovarit különben Milanóban való időzése alkalmával a Nemzeti Újság munkatársa interjuvotta meg. Előbb arról szólt a román követ, hogy Románia és Olaszország közt a viszonyok barátságosnak mondhatók. Fontos gazdasági jelentőségű egyezményt kötöttek és különböző kérdéseket kölcsönös megegyezésre elrendeztek.

A román kormány, ugymond, a legnagyobb jóakarattal van eltelve, hogy a magyar kormány nál barátságos megértésre találjon. Az atmoszféra a két ország közt kedvezően megváltozott és kívánja, hogy az egyre jobb legyen.

Marghiloman elmondja Romániának a háborúba való beavatkozása történetét

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Marghiloman, volt román miniszterelnök a konzervatív párt ismertevű vezére a párisi „Le Journal” hasábjain igen érdekes cikket írt annak az 1914. augusztus 4-én lefolyt színajai koronatanácsnak részleteiről, amely eldöntötte Románia magatartását a világháborúban. Marghiloman a következő érdekes részleteket adja elő:

— A színajai kastély impozáns zenetermében gyűlt össze a koronatanács. Annak a szerződésnek, mely Romániát a hármas szövetséghez kötötte, az eredetije ott feküdt az asztalon. A király a tanácskozást franciául nyitotta meg.

— Önök ismerik azt a szerződést, — mondotta — amely bennünket a központi hatalmakhoz köt. Mindkét császár táviratilag felhívta a tegnapi nap folyamán, hogy a szerződést hajtsam végre. Ezután néhány szóval annak a szükségét hangsúlyozta, hogy az oroszok előtt el kell zárni az utat Konstantinápolyba és végül kiemelte, hogy a háborúba való beavatkozás a becsület és nemzeti érdek kérdése. De ez a beszéd a háború mellett nagyon rövid volt. Ezután a jelenlevők mind egyikének megadta a szót. Valamennyi miniszter a semlegesség mellett foglalt állást és kifejtették a király előtt, hogy Románia nem rendelkezik olyan adminisztrációval, pénzzel, amely a háború terheinek elviselésére szükséges. Egyedül Carp, akinek németbaráti érzelmek ismeretesek, volt az ellenkező véleményen.

— Ez a háború — mondotta — küzdelem a német és szláv hegemonia között. A civilizált államnak a német hegemoniát kell választania.

Marghiloman, a konzervatív párt vezére kifejtette azután, hogy a szerződés szövege szerint a casus foederis csak akkor áll be, ha a szerződést aláíró államok közül valamelyiket megtámadják. Minthogy azonban Németország kezdte meg az ellenségeskedést, a szerződés nem vált aktuálissá. Bratianu, aki szintén ismerte a szerződés szövegét, hasonló értelemben beszélt. A király kijelentette, hogy meghajlik a miniszterek véleménye előtt. Amikor elhagyta a termet, Carp megfogta Marghiloman karját és könnyezve, felindultan mondotta:

— Nézzé meg jól ezt az embert, aki kiment. Jegyezze meg, őn viseli a felelősséget, ha holnap lemond a trónról!

De néhány perc múlva megjelent az udvarmester és kérte Take Jonescut, és Marghilomant, hogy menjenek be a király dolgozó szobájába. Amikor oda beléptek, ott találták a királyt, aki Greco szép képe alatt mélyen elgondolkozva olvasgatta a bécsi és berlini uralkodók táviratait.

— Mit válaszoljak neki? — kérdezte.

Már jellemző volt az a körülmény, hogy azok, akikhez tanácsért fordult, mindhárom határozottan a háború ellen szavaztak.

Az erdélyi kérdésekről azt mondta La hovari, hogy a kormány jóindulattal van (!) a nemzeti kisebbségek iránt. Az autonómia formulája fölösleges, sőt a nemzeti egység szempontjából veszedelmes.

Duca külügyminiszter Genfben a Pesti Hírlap munkatársának nyilatkozott de semmi újat, fontosat nem mondott. Románia, ugymond, teljes bizalommal van a népszövetséghez. Ami Magyarország és Románia viszonyát illeti, Románia óhajtja, hogy valamennyi szomszédjával jó viszonyban élhessen. Reméli, hogy Magyarországon is feltalálják ugyanazt a törekvést, mely őket lelkesíti.

Bárha különböző meggyőződések töltik is el a két országot, tavasz óta a közeledésnek bizonyos sokatígérő kezdete mutatkozik. Kíváncsok, hogy a két országot érdeklő gazdasági kérdéseket rendezzék. Megelégedéssel töltötte el, hogy Genfben Bethlennel és Daruváryval találkozhatott és tárgyalhatott velük azokról a kérdésekről, melyek Magyarország és Románia kölcsönös viszonyát érintik.

és hogy a király hangja semmiféle izgalmat nem árukt el. Inkább azt a hatást keltette, hogy egy nagy teherrel szabadul meg.

— Eh! — mondotta végre — azt fogom nekik üzeni, hogy én alkotmányos uralkodó vagyok. Azután szinte elérzékenykedéssel megszoritotta a kezünket.

Ezen a koronatanácsot tehát, amely 1914 augusztus 4-én folyt le, egyedül Carp, — aki Berlinben nevelkedett — szólalt fel olyan értelmében, hogy Németország oldalán avatkozzék Románia a háborúba. Károly király ezt a felfogást csak nagyon gyengén támogatta, voltaképpen azonban örült, hogy ellenállásra talált. A koronatanácsot is csak azért hívta össze, hogy fedezze magát. Két hónappal később meghalt, de nem a bánat, hanem régi szívbetege okozta halálát. Halálakor 77 éves volt.

Szeptember 27-én fejezik be a népszövetségi közgyűlést

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetségi közgyűlést, mint a delegátusok körében hírlik, szeptember 27-én fogják befejezni.

A mára kitűzött népszövetségi közgyűlést elhalasztották. Pénteken vagy szombaton fogják megtartani.

„DIANA” sós borszesz plakátpályázat eredménye.

Pályázatunk, melyet egy „Diana” plakáttervezetre írtunk ki, a következő eredménnyel végződött:

Befutott összesen 48 plakáttervezet.

Díjat nyertek:

I. díj: a jury ítélete szerint egy pályázat sem ütötte meg azt a mértéket, mely az első díjra érdemessé tette volna, amiért is az első díj nem lett kiosztva.

II. a díj: Földes Imre, Nagyvárad.

II. b díj: Sinkovich Dezső, Temesvár.

III. díj: Miskovich István, Temesvár.

DIANA S. A. R.
TIMIȘOARA.

5835

FÜRÉSZLAPOK,

gyalukések, eredeti
KARL TREIDE
Remscheid - Hasten
gyártmányúak
kizárólag

KAMARYT & MEDER cégnél
BRASOV - TIMIȘOARA.

Egy híres fabarót a szegények házából temettek el

Popper Lipót báró regénye

A bécsi szegények házából csendben, elhagyottan, minden részvét nélkül egy Erdélyben is jól ismert fabaró holttestét szállították ki a köztemetőbe. Podhragyi báró Popper Berthold, a harminc év előtt elhalt podhragyi báró Popper Lipót többszörös milliomosnak, erdő, bánya, petroleumfinomító tulajdonosnak koldusbotra jutott fia.

Podhragy, magyarul Végváralja, nem volt mindig a Popperké. Pár száz év előtt a Thurzó grófok rablóvára, egy félszáz év előtt került a kotesovai, kis fakereskedőből báróvá vagyonsodott Popper Lipót neve elé prédikátumnak. Nagybitse mellett Kotesován, Trencsénkutatson kezdte merész üzleteit a koldusszegény Popper Sámuel egy-két kocsi fával, amit a trencsényi fakereskedőknek adott el.

Szorgalommal, hozzáértéssel, fáradhatatlanul szaporítja vagyonát. Vagonszámba ad el fát, erdőt, közveit, később maga is erdőt vesz és fakitermeléssel foglalkozik. Az ezrekből százezrek, a százezrekből milliók lesznek; a százezrek meghozzák a magyar nemesi címet, a milliók a báróságot.

Podhragyi báró, Popper Lipót Európa egyik legnagyobb faembere, számos ipari részvénytársaság igazgatója, magyar, román és szerbiai erdők tulajdonosa, galíciai petroleumfinomító elnöke. Hatalmának teljében halt meg Budapesten, a 80-as évek végén és gyermekeire milliókat hagyott.

Négyesfogaton a csödbe

A podhragyi várat báró Popper Ármín örökölte. Heidelbergben, az ősrégi német egyetemi városban tanult lumpolni, lányokat csábítani. Szilaj négyesfogata a csöndes kis régi város békés járőrelőit rémitve kanyarodott el sebes galoppban a tornyos uccasarkon és rohant feltartóztathatatlanul a csödbe. A vagyoni felfordulástól a bécsi Ländlerbank igazgatója, lovag Hahn mentette meg, aki leánya kezével együtt újabb milliókat adott hozományul a könnyelmű, fiatal fabarónak. És amikor a podhragyi vár fölött harci riadó helyett a végrehajtó porgettette meg dobját, az após volt az, aki visszavásárolta veje és leánya predikátumos birtokát.

A pápa rokona

A másik fiú, Popper Sándor báró, Rómát járja és az egyházi körökkel tart fenn kapcsolatot, bár a kikeresztelkedés kérdése fölött egy kézlegyintéssel napirendre tér. Egy elszegényedett francia grófnőt, Castron conteset veszi feleségül, talán csak azért, mert a grófnő a pápa unokahuga. Hosszu boldog házasság után a múlt évben halt el Budapesten. Oriási vagyonát fia, báró Popper Pál, Jeritza Máriának, a világhírű osztrák operaénekesnőnek férje örökölte.

A trencsénkúti Pompadour

Báró podhragyi Popper Adél, a trencsénkúti kis faügynök egyetlen leánya a bécsi Löwenstein-bankdinasztia egyik sarjához ment nőül. A nagy intelligenciájú, szellemes, szép fiatalasszony szeme előtt Sevigne márkiné és Pompadour asszony példája lebegett. Szalónjában az osztrák politikai, tudományos és művészi élet legelső kitűnőségei adtak egy másnak találkozt. Századunk elején a trencsényi zsidóleány bécsi szalónjában minisztereket buktattak és Nothnagel tanár, a bécsi orvosegyetem büszkesége boldog volt, ha a szép bárónő talált számára egy melegebb szót.

A koldusbot

A szegények házából most eltemetett Popper Berthold báró legkevesebbet hallott magáról. Csak üzleti körökben méltányolták a fa és erdőüzemekhez való nagy hozzáértését, számolgatták egyre gyarapodó fűrészüzemeit és suttogták a báró balszerencséről, amely a családi vállalatok romlását idézte elő. Berthold báró, akinek minden vagyonát erdővállalatokban fektette, teljesen tönkrement és családjával is meghasonlott. Utolsó éveit volt üzletbarátainak adományából lengette, míg most megtért oda, ahol nincsenek se szegények, se gazdagok...

Befejezték a csongrádi gyilkosok kihallgatását

Barna Piroska kihallgatása — Az összes vádlottak tagadnak

(A Brassói Lapok munkatársától.) A csongrádi bombamerénylet bűnyűgyében tegnap folytatták a főtárgyalást. Mindenekelőtt Pirooska János átmeneti viszonybeli főhadnagyot és festőművészt hallgatták ki. Nem érzi magát bűnösnek. Részletesen előadta, hogy a merénylet napján otthon tartózkodott, György öccsével együtt. Semmiféle megbeszélésen nem vett részt és előzetesen semmit nem tudott a merényletről. Elpanaszolta, hogy a szegedi törvényszéken történt kihallgatása alkalmával a vizsgálóbíró olyan dolgokat is felvett a jegyzőkönyvbe, amiket ő nem vallott. Midőn megtagadta ennek a jegyzőkönyvnek az aláírását, legazembereztek. Az eset miatt különben később panaszkodott az ügyészségen. Kijelentette, hogy Fülöp Andornak az ellene szóló vallomása valótlán.

A következő vádlottak, Sági János és Sági Rókus vallomástételében semmi újat nem mondott. Nem volt tudomásuk a merényletről és mindkettő hangoztatja, hogy ártatlan. Kihallgatásukkal be is rekesztették a délelőtti

tárgyalást, s ezzel befejezést nyert a bűnpör vádlottainak a kihallgatása.

Délután megkezdődött a bizonyítási eljárás. Elsőnek Barna Piroskát, a csongrádi patikus 17 osztendős gimnazista leányt hallgatták ki. Barna Pirooska a gyilkos merénylet elkövetése után felismerte és megszolgáltatta a kávéházban ülő Pirooska Györgyöt. Pirooska ezt élesen tagadja s azt mondja, hogy az illető, akivel a leány beszélgetett, nem ő volt, hanem a hozzá hasonló öccse. A Pirooskával történt szembesítés során a leány, aki a merénylet következtében hat helyen megsebesült, megmaradt korábbi állításánál.

A mai tárgyaláson folytatják a tanúkihallgatásokat, így Odry Zsárd színész és még más színművészeket is kihallgatják. Ezek ugyanis a bált megelőző műsoros estélyen felléptek a Magyar Királyban. Ugyancsak legközelebb hallgatják ki Diószeghy János miniszteri tanácsost is, aki a vizsgálatot vezette az ügyben a belügyi kormány részéről.

Temesvár lakosságának ötvenszázaléka magyar, de azért tilos a magyar szó

Mit mond a hivatalos statisztika?

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Temesvár magyar iskoláinak erőszakos és törvénytelen megszüntetése mellett nemrég egy rendőrprefektusi rendelet jelent meg, mely szerint az állam hivatalos nyelve mellett Temesvárott csak a német nyelvet szabad használni: hivatalos beadványok és hirdetések megkövetelésénél s így a magyar nyelv hivatalos használata tilos.

— A Magyar Párt temesvári vezetősége tiltakozott ezen rendelet ellen, mert Temesvár lakosságának tudvalevőleg több mint hatvan százaléka ma is magyar nyelven érintkezik egymással. Az 1920. évi hivatalos népességi statisztika adatai szerint a németnek feljegyzett lakosság Temesvárott nem teszi a kisebbségi lakosok abszolút többségét, sőt ha az 1910. évi népszámlálást tekintjük, úgy a 72555 összlakosságból 36848 volt a magyar, vagyis több mint a fele a lakosoknak. Az 1920. évi népszámlálás szerint Temesvárott az

összlakosság száma 82689 volt és ebből magyarnak csupán 26188 vétetett fel, mert a temesvári 8796 zsidó vallást külön nemzetiségnek szerepeltették. Németnek 29188 lett feljegyezve. Ha a zsidóságnak csak ötven százalékát számítjuk magyarnak, pedig koncedálható, hogy még nagyobb a magukat magyaroknak valló zsidóvallásúak száma, a temesvári magyar lakosság akkor is 30333, vagyis nagyobb mint a németek száma. Ettől eltekintve, a régi magyar uralom természetes következménye és maradványa, hogy a magyar nyelv sokkal általánosabb Temesvárott, mint a német.

A magyar iskolák mellett így a magyar szót is üldözik már a Bánságban, most amikor a népszövetség Genfben a népkisebbségek szerződésileg biztosított jogait hangoztatja, melynek végrehajtása nélkül továbbra is fennmaradna a lelkek nyugtalansága és megvalósítatlanul a sokat hangoztatott — konszolidáció.

Florescu ur fülét sérti a magyar szó

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) A nagyváradi postát két évvel ezelőtt gazdagították Florescu főnökkel. A főnök ur teljes ellentéte Marini postafőigazgatónak, akit előzékeny és finom modern embernek ismer mindenki. Igaz, hogy Marini főigazgató nem igen érintkezik sem a személyzetével, sem a közönséggel, mert ezt a szerepet a váradi postán Florescu ur tölti be. Két év alatt sikerült a népszerűtlenség legmagasabb fokát elérnie. Tűzzel, vassal indított hadjáratot a régi, kitűnő magyar postatisztviselők és a magyar szó ellen és addig, amíg a posta román tisztviselői akkor távozhattak hivatalukból, amikor nekik jól esik, a magyar tisztviselők, tekintet nélkül szolgálati évükre, csakis orvosi bizonyítványra kapnak szabadságot és csak akkor, ha a szabadságuk idejére helyettesükről gondoskodnak.

Florescu postafőnök ur ma délből fényes vizsgát tett arról, hogyan kell egy előzékeny postafőnöknek a közönséggel bántani. Délből fényes volt, amikor a táviratfeladó és az ajánlott leveleket felvevő osztályon legélénkebb a forgalom. A távirat feladó rács előtt a tömegben szorongott egy hivatalnok is, több táviratot adott fel. Magyar ember lévén, természetesen magyarul beszélt, a postásnővel.

Ekkor jött be a hivatalos helyiségbe Florescu ur. A rács mögött állva, meghallotta a magyar beszédet s magán kívül ordítani kezdett a fiatalemberre.

— Mi az? Mi az? Mi az? Milyen nyelv-

ven beszélsz? Ez román állami hivatal! Itt csak románul szabad beszélni! Menj Magyar országba!

Olyan lármát csapott a kitűnő Florescu ur, hogy csodájára a szomszédos helyiségekben is beszaladtak az emberek. Erre már Florescu ur is jobbnak látta lecsendesedni és kivonulni a helyiségből. A jelen voltak pedig felháborodva távoztak a postáról, ahol mindmáig hasonló eset soha semm történt.

Jugoszláviában újra megnyílnak a tavaly bezárt iskolák

ZOMBOR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Korosec Antun kultuszminiszter legújabb rendelkezése szerint a folyó tanévben újra megnyílnak a zombori gimnázium párhuzamos magyar osztályai, amelyeket a múlt tanév elején a kormány bezárított. A miniszter ezzel az intézkedéssel egy másik sérelmes állapotot is megszüntetett. Ugyanis a rendelet kimondja, hogy a magyar osztályokba a zsidó vallású tanulókat is fel lehet venni.

Ebből — a magyarságot érdeklő nevezetesen politikai esetből — az a tanulság, hogy a valódi liberális eszmék előtt a sovinizmus előbb-utóbb kénytelen visszavonulni. Az igazi demokrácia nem tűr meg elnyomást.

Kisantant konferencia Franciaország miatt

Román lapok szerint a francia kormány a szovjettal szemben tanúsított magatartása arra kényszeríti a kisantant államait, hogy legközelebb ismét konferenciára gyűljenek össze. A konferencia állítólag szeptember hó folyamán, vagy legkésőbb október első felében lesz.

Baumgarten Géza Marosvásárhely, Fő-tér.

BUTORÜZLET Telefon: 194. Fűrdőtulajdonosoknak árenda. — Heverők, ággyetők, hajlított székek, zománcozott hálószobák, jutyányos áron. — TELJES LAK-BERENDEZÉSEK. Kedvező fizetési feltételek!

VARRÓGÉPÜZLET Telefon 114. Szabómesterek! 54 drb. 16/33 Central Bobbin-varrógép jutyányos áron eladó (egyenként is) Varrógépek, alkatrészek, kerékpár-alkatrészek, fegyverjavítások, javító műhely. Kedvező fizetési feltételek!

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

**Német szocialista vezér, aki bizik
a békeszerződések revíziójában
Németországnak be kell lépnie a
népszövetségbe**

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az itt időző Breitscheid német képviselő, a szocialista párt vezére egy interjúban a következő nyilatkozatot tette:

— Pártom álláspontja az, hogy Németországnak minél előbb be kell lépnie a Népszövetségbe. Nem vagyunk azonban hajlandók rá, hogy belépésünk alkalmával mindjárt ki is jelentsük, hogy mi vagyunk bűnösök a háború felidézésében. Nem tartom szerencsésnek, hogy Stresemann felvetette a háborús felelősségre vonatkozó jegyzéket és valószínűnek tartom, hogy Stresemann ép e miatt lemond. Felfogásom szerint — folytatta a német szocialista képviselő, — a népszövetségben jelenleg tárgyalta garancia-paktum elsősorban Németország ellen irányul. Ezért lenne fontos, hogy Németország mielőbb belépjen a népszövetségbe. A katonai ellenőrzés tárgyalása végett is fontos lenne, hogy a németek helyet kapjanak a tanácsban. Meggyőződésem, hogy a békeszerződések idővel enyhítő revízió alá fogják venni és főként a kisebb-legtöbbrendű rendezik kedvezőbben. A lengyelországi német kisebbségek helyzete tűrhetetlen.

**Huzódik az angol-német kereskedelmi
szerződés megkötése**

LONDON. A Reuter ügynökség jelentése szerint az angol kormány újabb fontolóra vette, hogy kössön-e kereskedelmi szerződést a németekkel. A jövő héten ebben az ügyben tárgyalások indulnak meg Berlinben.

Párisban lesz a nemzetközi kulturintézet

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetség második bizottságában ma elfogadták azt a francia javaslatot, hogy a szellemi együttműködésre szolgáló nemzetközi intézetet Párisban állítsák fel. Elfogadták továbbá azt a román javaslatot is, hogy a népszövetség ellenőrzésével nemzetközi kölcsön bocsáttassék ki a szellemi életnek olyan országokban való támogatására, melyek a külföldi esz-közökre vannak utalva.

**Fasiszták meggyilkolták az olasz néppárt
vezérét?**

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Rómából érkező, eddig meg nem erősített távirati jelentés szerint don Luigi Sturzót, az olasz néppárt vezérét fasiszták meggyilkolták. A római tudósító e hirt fenntartással közölte.

Zongorázik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Hegedül?

Megjelent az új Moravetz-album!

Cimbalmozik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Fuvolázik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Clarinetot vagy mandolint játszik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Minden hangszerre külön kiadás készült.

294 l

Mindentől kaphatók.

II. Ha jó az est, vagy hajnal hasad,
KOPROL meghajtja a hasad.

Magyarország és Ausztria érdekközössége

**Bethlen reméli, hogy a kereskedelmi tárgyalások során megtalálják
a megfelelő formát**

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az osztrák sajtó ismét tele van optimizmussal a genfi tárgyalások folyamán kilátásba helyezett ígéretek, valamint az osztrák ujjaépítés eredményessége felett megnyilatkozott dicsérő elismerések hallatára. A Neues Wiener Journal levelezője terjedelmes cikkben számol be a genfi tárgyalások legfrissebb politikai tüzlátékáról, amelynek fényé mellett Ausztria és Magyarország jövőjének gazdasági közösségét festették rózsás színekben. Sir Strakosch volt ez alkalommal az ünnepi szónok, aki Magyarország pénzügyi talpraállításának problémájával kapcsolatban ismételt az azt hangoztatta, hogy Magyarország és Ausztria léte csak egymással való szoros összefüggésben képzelhető el.

— Az ember szinte kísértésbe jön, — jegyzi meg a bécsi lap tudósítója, — hogy közbe ne szóljon e fejtegetések alatt s ki ne fejezze azt a szerény nézetét, hogy ha Magyarország és Ausztria szükséges gazdasági jólétének gondolatától annyira át vannak hatva, hogy e két ország sorsát egybekapcsolják, vajjon mire való volt ezt a már évszázadok óta fennálló érdekközösséget durva kezekkel szétszakitani. Mindenestre azonban megnyugvással halljuk, hogy a nemzetek szövetségének tanácsában Magyarország és Ausztria szanalását befejezetlennek tekintik.

Mindezeket a tüneteket, ha megnyugtatóan hangzik is, hogy a két szomszédos ország gazdasági helyzetét a genfi világ-aeropag urai szanaltnak tekintik, komoly figyelemmel kísérik a magyar politikai körök is. Itt az a meggyőződés van kialakuló félben, hogy lassan, de biztosan újra érezteini kezdik mindenható erejüket a gazdasági kapcsolatoknak azok a törvény, szerüsei, amelyek azelőtt is biztosították

az ezeréves Magyarország létét s amelyek kényszerítő ereje hathatósabban ki-kezd az agyaglabakon álló s a gazdasági kapcsolatokat egyáltalában figyelembe nem vevő békeszerződéseket minden propagandánál és sajtóhadjáratnál. Az új problémát illetően a magyar felfogásnak legilletékesebb szószólója, Bethlen István gróf, a következőket mondta a Neue Freie Presse tudósítójának:

— Magyarország szanalása program szerint halad, jóllehet a gyenge aratási eredmény bizonyos nehézségeket gördített e munka útjába. A pontos programszerűség lehetővé tette a tisztviselői fizetések rendezését is, amit eredetileg októberre terveztünk, de amivel már júliusban elkészülhetünk. A Magyar Nemzeti Bank jól működik s remélhető, hogy a közel jövőben automatikusan létrejön a paritás a magyar és az osztrák korona között. Az utóbbi ma 14.400, míg a magyar korona szorzószáma 15.600.

— Ha a két állam problémáját a jövőt illetően párhuzamba állítjuk, a következő eredményre jutunk: Ausztria problémája azonos a piac problémájával, mivel Ausztriának, mint igazi államnak, a mai nál jóval nagyobb piacot kell kapnia. Magyarország problémája viszont nem annyira a piac problémája, mint inkább a tőkéé, mert Magyarországnak mint agrár államnak tőkeelőlegekre van szüksége, hogy emelhesse agrárprodukciónak. Magyarország és Ausztria között bizonyos vonatkozásokban már helyreállott az érdekközösség s nagyon örülnék, ha a két állam között gazdasági téren is szorosabb együttműködés jönne létre. Ugy hiszem, ezt a felfogást osztja az osztrák kormány is s ezért remélem, hogy e probléma megoldását a kereskedelmi tárgyalások során meg fogják találni.

**Színházaink is az állami iskolaépítés céljaira
dolgoznak**

**Kovács szinigazgatóra Máramarosszigeten napi ötszáz lej iskolaadót vet-
tettek ki — A hatalmas pénzügyigazgató, akivel szemben Marcus István
is tehetetlen**

MÁRAMAROSSZIGET. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Sokszor megírtuk már, hogy a közoktatásügyi minisztérium szépen elképzelt kulturprogramjához tartozik, hogy amíg egyik kezével fojtogatja a felekezeti és kisebbségi iskolák sorsát, addig a másik kezével rengeteg új, állami iskola építését és létesítését rendeli el. Kényelemszeretéből azonban az új iskolák építését, valamint az ezzel járó költségek viselését mindenütt a községekre hárítja és ilyképpen az agyonadózott polgárok és az anyagi gondokkal küzdő községek nehezen kisajtolják pénzükből kap új iskolákat és rakja a feje köré az eredmények glóriáját. Máramarosba is megérkezett Anghelescu miniszter rendelete, amely 32 új iskola felépítésére utasítja a prefekturát. Hogy a rendeletnek eleget tehessenek, megalkult Máramarosban az «iskolaépítő bizottság», amely összeülve azon töre a fejét, honnan vegyen pénzt az iskolák felépítéséhez. Hosszas töprengés után a bizottság, amelynek egyik tagja Teodoru pénzügyigazgató, a következő megoldást fogadta el:

Az iskolaépítő bizottság elhatározta, hogy minden «idegen» szintársulat, kabaré, előadás és látványosság rendezői előadásoként 500 lej adót tartoznak fizetni iskolaépítés céljaira.

A határozatot a bizottság elnöksége közölte Máramarossziget város tanácsával, a mely ezt a példátlan adónemet tudomására hozta Kovács Imre szinigazgatónak. Kovács e sérelmes és törvénytelen rendelkezés vétele után azonnal érintkezésbe lépett Marcus István szinészeti főfelügyelővel, aki azonnal leutazott Máramarosszigetre, összehívta a szinügyi bizottságot és tárgyalásra tüzte ki az építési bizottság képtelen határozatát, amely miniszteri koncesszióval bíró, állandó társulat (tehát nem idegen) igazgatójára vet ki jogosulatlanul horribilis adókat, amelyek alkalmasak arra, hogy a szinészetet Máramarosban teljesen tönkre tegyék.

A szinügyi bizottság ülésén szenvedélyes kifakadások hangzottak el a kulturát meg-bénító új adónem ellen és egyhangulag elhatározták, hogy a törvényes formák mellőzésével végrehajtott adókövetést nem fogadják el de a békeség kedvéért a szinigazgató önként felajánlotta, hogy napi 50 lejt ad iskolaépítési célokra. A pénzügyi bizottság javaslatára a városi tanács visszautasította a pénzügyigazgató felszólítását és megtagadta a napi 500 lej kifizetésének elrendelését.

Teodoru pénzügyigazgató azonban nem respektálva a tanács határozatát, ragaszkodott eredeti álláspontjához és kijelentette, hogy addig nem engedélyezi a magyar társulat egyes előadásainak megkezdését, amíg 500 lejt minden előadás előtt le nem fizet. Kovács igazgató, hogy a kihirdetett máramarosszigeti szezon megkezdhesse, kénytelen volt az összeget lefizetni, egyidejűleg azonban megtette a kellő lépéseket a pénzügyigazgató önkényes adókövetésének visszavonására.

Erre a jellemzően máramarosi esetre felhívjuk úgy a közoktatásügyi, mint a pénzügyi miniszterek figyelmét. Anghelescu ez esetből is láthatja, hová vezet ez a kényelmes iskola-ügyi politika, amely az agyonanyagotott vidéki községekkel akarja kifizettetni az iskolaszaporítás dícsőségének borsos számláját; a pénzügyi miniszter pedig tegye ártalmatlanná a konkurenciálisan működő vidéki adóelgondoló bizottságokat, amelyeknek végrehajtó szerve egy önkényesen cselekvő pénzügyigazgató lehet.

A magyarországi szellemi munkásokért

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Apponyi Albert gróf a népszövetséghez javaslatot terjesztett be, hogy a népszövetség Magyarország szellemi munkásai érdekében az akadémiákhoz, az egyetemekhez és más társaságokhoz ugyanolyan felhívással forduljon, mint két évvel ezelőtt Ausztriához fordult

Beszélgemünk...

Ha Nagyrománia politikusi dalolni tudnának

Nalaha régen, nagyon értettük a módját. Hatalmasokat kurjongattunk, kettétéptünk ötforintost ragasztottunk a primás homlokára, és minden este összetörtünk vagy egy hegedűt vasárnaponként pedig vad erőszakkal behatoltunk a nagybőgő belsejébe. Akkor más világ volt, nem kellett figyelni, hogy jegyzik Zürichben a lejt és hogy, ez a jegyzés nagyon aránylik a dollár Sanghaiban jegyzett világparitáshoz, nem kellett összeadni és kivonni, osztani és köbgyökölni, gondtalanok voltunk és csak akkor haragudtunk meg, ha a cigány nem találta el a nótáinkat.

Az Alföld leghíresebb cigányprimása mondom egyszer nekem, amikor már a konyakos abszintok sorozatánál tartottunk, hogy nem az a jó cigány, aki a bemondott nótákat szépen eljátsza, hanem aki kitalálja, hogy kinek mit kell huzni, hogy a szívet és pénztárcáját kinyissa. Duhajos éjszakákból emlékszem rá, hogy a cigányok tényleg kitalálták kedvenc nótáinkat, a szemükből olvasták ki, vagy a hangunk remegéséből, — cigánytitok, amely valószínűen apáról fiúra, fiuról unokára száll.

Politikusoknak is van nótájuk, mit huzna nekik a cigány, ha egy banketten ezer lejt kapna minden eltalált nótáért. A szemükből olvasni ki, vagy a kezük remegéséből, nem tudom, mi volna az, amit halk szordinósan érző melegen a fülükbe huzna.

Sterének, a parasztpárt volt vezérének valószínűen ezt játszáná el nemtudomhányadik Rác Laci:

En vagyok a falu rossza egyedül...

Vajda Sándor, a volt miniszterelnök könyökre támaszkodva énekelné cigánykisérettel, a bársonyszékre gondolva:

Vége, vége már,

Elmulott a nyár...

Bratianu Vintilának két nótája van, Ha optimista, akkor jókedvűen dalolja:

Nincsen pénzem, de majd lesz...

Ha pedig pesszimizmussal gondol az ország jövő évi költségvetésére, szomorúan sir fel a cigány hegedűjén a nóta:

Ha én nékem száz forintom volna...

Goga Oktávián csucsa magányában haragosan csap az asztalára, amikor a rajkó ezt játsza:

Voltam én is valaha, valaha,

Szép asszonyok kocsisa, kocsisa...

Maniu Gyula Bratianu Jonellel mulat. Sok üres üveg áll az asztal mellett, a poharakban Champagne bora pezseg, amikor Maniu oda kívánja a cigányt:

— No, mőre, játszd csak el ennek az urnak az én nótámat:

A cigány gondolkozik egy percig, azután rácsapja vonóját a hurokra:

Vagyok olyan legény, mint te,

Vágok olyan rendet, mint te...

Groza Péternek is két nótát huz a cigány, Honnan találta ki a füstös, hogy a miniszter urnak ezt kell játszani:

Erdő mellett, nem jó lakni...

Azután huncutul kacag egyet és közelebb hajol Groza füléhez:

Szép asszony mellett

Szolgálni ejha...

A legagresszívbbnek ígérkezik az idei parlamenti szezónban az ellenzék vezérei közül Argetoianu. Hősi pózba vágja magát és a cigány ezt huzza:

Fel, fel vitézek a csatára...

A legnépszerűbb egyetemi tanár, Cuza professzor, akinek nem is lehet más a nótája, mint:

Erger, berger, tekoszberger...

Tatarescu miniszter szerény ember; jó kedvűen nevet, amikor a cigány rákezd:

Kicsi vagyok én,

Majd megnövök én...

Politikai faktor lehet, mert hiszen nagy hatalma van az új kétélejesnek. Neki is megvan a maga nótája, a cigány megnézi, megpengeti és már száll is a dal:

Szép is vagyok, jó is vagyok

Csak egy kicsit — hamis vagyok...

Miniszterelnökünk, Bratianu Jonel szereti a szép nótát. Őszinte nyílt ember, a szeméből

könnyen ki lehet olvasni, melyik nótát szere ti. Tudja is a cigány azonnal:

Nem, nem, nem,

Nem, nem, nem,

Nem megyek én innen el,

Mig ez a kis politika,

A pártomnak megfelel.

Tyrnauer István.

Látogatás a vásárhelyi jósnő szalonjában

Bednay Rózsi jósol a genfi konferenciáról, Besszarábiáról, a kormány bukásáról és a Mittelmann-ügyről

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok munkatársától.) Kis, szerény, polgári lakás. Tiszta, rendes konyha a belépő. Egy idős uriaszony, a kályha körül serénykedik. Általában kellemes, rokonszenves külsejű urileány, a kisegítője.

— Bednay Rózsi kisasszonyt keresünk! — szölok mindhármunk nevében, a kik meglepjük a kis családi együttest.

Román kollégám, hirtelen körülnéz, s kiint a délelőtti gondokkal elfoglalt urnő otthonából. A toalettek nem voltak rendben. Két percnyi várakozás után bent vagyunk Bednay Rózsi szobájában. Az idős uriaszony, kisegítője a modern Pythiákat, megszégyenítő egyszerűséggel áll elénk:

— En vagyok, akit keresnek. Mivel lehetek szolgálatukra?

S már helyet is foglalunk.

A szobában antik butorok és feltűnően sok asztal. A sűrűn bekopogtatók, jövőjükre kíváncsiak fogadóhelye. Jobb oldalon a Bidermajer-idők kellemes körvonalait őrzi a barnára politurozott asztalka. Egy petroleum-lámpa hunyorgató fényénél itt szokott jövendő jósolni a mi Pythiánk. Az asztalon egy csomag kártya. Odébb egy vásári béka zöld hátán törnek meg a beszűrődő napsugarak. A falon, szemben az asztalkával, Szinnyei Merse Pál két reprodukciója. A pipacos rétv élénk színei kikíváncsoznak ebből a nehéz levendulás illatu, misztikus hangulatból.

— Jókor jöttek az urak. Kedden és pénteken már nem állhatnék rendelkezésükre. A sejtek belső erőt különösen ezen a két napon készítenek jóslásokra s ezt mindenki tudja rólam. Aki hozzám akar jönni csak ezen a két napon jön. Ma indifferens napom van s nyugodtan tárgyalhatunk. Mert remélem, tárgyalni jöttek az urak s nem jövőjük iránt kíváncsiskodni.

Román kollégám keveset ért a társalgásból. En tolmácsolok. Bednay Rózsi segíteni akar a dolgon, s hirtelen franciára fordítja a beszédet. Ezzel sem boldogul kollégánknál. Végre megmarad a német nyelv mellett. Így folytatja tovább.

— A jóslási képesség benső erő. Őszönös. A dolgokat nem megakarom érezni, hanem meg kell éreznem. A parlamenti robbanás előtt néhány héttel benső nyugtalanság gyötört. És éreztem, hogy az ország képviselőházában véres merénylet történik hamarosan. Közöltem ezt akkor a helyi lapokkal, amelyek megírták sejtésemet. Ugy történt minden, amint megjósoltam. 1920-ban robbanásokat jósoltam meg Vásárhelyen. És felrobbant a munició a pályaudvaron. Poincaré meg éreztem és megjósoltam, hogy Macdonald buktatja meg, amikor még senki sem látta a hatalmi székben a nyers angol államférfiut. A múlt éjjelek egyikén nagy nyugtalanság riaszt föl álomból. Láttam országunk sorsát leperegni előttem. Belebámultam a sötétségbe, amelyből nagy

tömegek bontakoznak ki. Paraszttömegek. Ingerült kiáltások riasztgatnak. A tömeg elkeseredetten küzd és ordít. A parasztlázadás viharát látom elrohanni előttem. De aztán szívárvány, emelkedik a szelid égboltozaton s elül minden zsvaj.

Bednay Rózsi kiegyenesedik s két karját kitarja. Hosszu vonalakban jelzi a vihar utját, irányát. És arra mutat, ahol a Székelyföldön túl Moldova és Besszarábia fekszik. Csöndesen kérdelem:

— Besszarábia?

— Nem tudom. De ebben az irányban mozdul meg a föld, a sarlós erő. És Besszarábiát nem fogja semmísem elszakítani többé Romániától...

Rátévedek Genfre s a lefegyverkezés villámhárító tényére utalok. Bednay Rózsi válaszol:

— Nem. Európa nem fog leszerelni. Sőt titokban nőni fog a fegyverkezési láz. Ezen a kóros bajon nem segít az ellenkezés. Genf nagyjainak és szellemeinek megállapításai üres szölamok maradnak. Svájc azonban nem veszti el jelentőségét a történelem a közeljövőjében. Genfben nem találják meg az emberiség békéjének rég keresett magját. Ellenben 1927. körül a sziklás Svájcnak egy másik városában épül föl az emberi béke jövője...

Igen messze kalandoztunk el. A nagy mindenség térképének egyik kicsi pontjára, a mi hazánkra mutatok. Mondjunk nekünk valamit a mi belső világunkról, kormányunkról, a mindennapi élet kaleidoszkopján színt kapó eseményekről... És tovább beszél:

— Ebben a hónapban történni fog valami, ami megpecsételi a liberális kormány sorsát.

Es Bednay Rózsi kielégíti a vásárhelyiek speciális kíváncságát. Nem felejtkezik meg a Mittelmann-ügyről sem. Hirtelen, minden átmenet nélkül tér ki a vácmányi rejtelenre:

— A múlt napokban meglepetésszerűen a Mittelmann-ügy bontakozott ki az agyamban... Elmerültem a képbe. És hallottam a gyilkos nevét: Mihálynak hívják... A rejtélyt pedig egy sarkantyú fogja megoldani. A gyilkos, vagy valamelyik bűntársa, sarkantyut viselt, vagy visel a jelenben is. Katona. Vagy volt katona... De sarkantyúja volt, vagy van...

Ugy tetszett, mintha a kis vásári béka e pillanatban az asztalon megmozdultna. Az óra tompán delet jelez... Egy össze gyűrt papírlap panaszos berzenkedéssel kiegyenesedik az asztal egyik sarkában. Kibontom, megnézem. A Mittelmann-ügy feljegyzésének kusza vonalai nyújtózkodnak ki a gyűrődésekből... Eddig tart a látogatásunk...

Székely Béla.

Két ügyes kifutóleány

azonnalra felvétetik a

„BRASSÓI LAPOK” kiadóhivatalába.

Dél-Amerikába utazik most az egész világ

COSULICH LINE

UKUREȘTI, Calea Griviței 181. triesti hajóstársaság hajóin.

KOK: Timișoara

Strada I. C. Bratianu 18.

Arad

Strada Emineanu 40/a.

Oradea-Mare

Strada Sft. Ladislau 30.

Cernauti

Strada Romana No. 14.

mai nagy szép kerttel elkölto...
eladó. Friedmann Marie, Vár-ucc

HIREK

Vasárnap, szeptember 21.

Katolikus naptár: Pünkösd utáni tizenegyedik vasárnap. Máté. — Protestáns naptár: Máté. — Örög naptár: Szeptember 8. Kisboldogasszony ünnepe. — Izraelita naptár: 5684. Elul 22.

A nap kel 6 óra 3 perckor, nyugszik 18 óra 16 perckor. — Holdváltozás: Utolsó negyed 5 óra 35 perckor.

Időjárás: Enyhe száraz idő várható.

Bujdosó kurucok beszélgetése.

Cudar egy sötétség! Könnyemet se látom.
Pedig egybeem sincs könnyem a világon.

Pajtásom, pajtásom, kenyeres-pajtásom:
Hiszed-e még, hogy két szemünk
Jobb napokat lásson?

A mi gyertyánk itt már, hej! hasztalan ég el.
S ha nem tudunk élni-tudni:
Kurucosan-halni tudni
Nem feledtünk még el.

Két hazánk is volna, de bizony egy sincsen.
Egyik kardon veszett, a másik bilincsen.

Labancok országa nem az én országom.
S itt sincs itthon szegény kuruc
Szép Erdély-országom.

Menjünk-e?... de merre? — Vagy haljunk-e békén?
Bánatom évadján
Ebek harmincadján
Halni se tudnék én.

A föld már a másé. Takarózzunk éggel.
Almodjunk daliás, tarka kuruc-néppel.

Ha nem lehet élni: halni kéne itten.
Pedig magam szebb életért
Szebb halálra vittem.

Nem hagyjuk el egymást, bú-beli pajtásom.
Vágjunk nyelet az asónknak:
Egyőnk a másónknak.
Kell, hogy gödröt ásson.

Szombati-Szabó István.

Luise Gmeiner zongoraestélye

A Gmeiner névnek kitűnő csengése van a reprodukáló zene terén. A világhírű énekes és a Lula Gmeiner mellett, nővére Luise Gmeiner képviseli a nevet nagy érdemmel az instrumentális zenében. Luise Gmeiner művészele a szó legjobb értelmében feminin jellemű: ott ahol a megtermékenyülés alapfeladata a művésznek lelkében találkozni a megfelelő kompozícióval, előrangú interpretálás az eredmény. Ezt a szerencsés összetalálkozást a tegnapi hangversenyen legjobban Schumann tapasztaltuk. A c-dúr fantáziának német romantikus varázsát kongeniálisan tudta zengő életre kelteni Luise Gmeiner: a hervadtalan szépségű mű előadásának minden üteméből kiérződött a komponistának és magyarázójának egymáshoz tartozása. Es ezért Luise Gmeiner kiváló pianisztikai képessége a legjobban érvényesült itt. Minden zongorás alfája és omegája: a billentés szépsége, teljes mértékben rendelkezésére áll Luise Gmeinernek: zongorahangja mindig zengő, fortéja telt és puha; futam és akkordtechnikája egyaránt csiszolt és tökéletes. A fantázia első tételének fájdalmas szenvedélyessége, a második tétel energikus felindulása és a legszebb: a harmadik tétel nagy poézise Luise Gmeinernek, a részletekben mesterien kidolgozott és az egészet teljes stílérzékkel összefogó játékában elragadóan érvényesült. Nagyon fájaltuk itt különösen, hogy a művésznőnek egy olyan rossz zongorával kellett küzdenie, mint a rendelkezésére álló kiszolgált Blüthner.

A művésznő óriási programot játszott. A bevezetésül előadott Mozart fantáziát (c-moll) szintén romantikusan fogta fel. Ez érdekes és élvezetes volt. Bach kromatikus fantáziájának fantázia-tétele életteljesebb, melegebb volt, mint a fuga, mely a tematikus szöveg tökéletes kidomborítása mellett — kis-se gépiesen, hidegen hatott. A hangverseny lényegpontja a Schumann fantázia után, Liszt B-moll balladája játszott Gmeiner kisasszony. Pompásan sikerült itt a basszus crescendoi. A művésznő Chopin játékával sok tekintetben nem értünk egyet.

Erőtlén és színtelen volt az asz-dur polonaise és bár itt a fogatkozások egy része a művésznő fáradságának és a rossz zongorának is tulajdonítható, mégis az volt a benyomásunk, hogy ez a darab «nem fekszik» neki. Elhibázott volt a Barkaróla tempója és ritmusa is. A B-moll szonáta gyászindulóját túl szimplista módon játszotta, a hatás rová-

sára izléskedően. Nagyon szépen sikerült azonban: az első tétel, a lenyűgöző ritmussal hozott scherzo is, bár a finálé kísérteties vonása egy árnyalattal halkabb pianót követel, ez a tétel is elragadóan hatott Luise Gmeiner játékában.

Az aula mindkét termét megtöltő publikum rendkívül lelkesen ünnepelte a kitűnő művésznőt, akinek két ráadását (a már említett barkarólát és egy kis Brahms-valcert) kellett adnia. H. H.

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelaki tűzhárosultak részére

... Ehezöknök ételt, szomszédoknak italt adni... Az irgalmasság cselekedeteinek ezek az örökéletű, fényes igazságai érintik meg azoknak lelkét, akik a zetelaki szerencsétlenek könnyeit le akarják törölni. Akik meg akarják menteni a téltől, a hidegtől, az éhségtől, a kivándorlási hiénák karmaitól ezeket a becsületes székelyeket, s akik elhozzák a könyörület oltárára megakartott filléreiket. Minden magyar embernek kötelessége segíteni tönkrement véreinket!

Ma 1460 lej érkezett be hozzánk; ebből 1360 lej a hosszufalu-alszegi ev. egyház gyűjtése, 100 lej Binder Károly (Brassó) adománya. Ezzel gyűjtésünk 23.683 lejt tesz. — Az egyház gyűjtőívén szereplő jólelkű adakozók névsorát holnap számunkban közöljük.

További adományokat szívesen fogad és köszönettel nyugtáz a Brassói Lapok kiadó-hivatala.

— A nagyszebeni hadbíróshoz akarják átkísérni az ujbesenyői lövészeket. Temesvári tudósítónk jelenti: Jelentettük tegnap, hogy az ujbesenyői lövészek küldöttségét letartóztatták, mert az apósti kormányzó fogadtatáson lövész egyenruhában jelentek meg. A lövészek kihallgatása még folyamatban van és lehetséges, hogy a nagyszebeni hadbíróshoz kísérik át őket. A hatóságok az idegen uniformis viselését, valamint azt róják fel bűnükül, hogy a püspöki adminisztrátor fogadtatásán anélkül jelentek meg, hogy a nagyszebeni hadtestparancsnokság 5. számú rendelete értelmében erre az illetékes katonai fórumtól engedélyt szereztek volna. Az egyik német lap szerint a lövészeknek a főszolgabírótól volt a felvonulásra engedélyük s az egyenruhát pedig más ünnepélyes alkalmakkor is használták és azokat a hatóságok soha sem kifogásolták. Egy deputáció élén Blaskovics prelátus tegnap a Buziáson üdülő Gavanescu tábornokhoz, a temesvári divízió parancsnokához utazott és kérte, hogy az ötvennyolc családapát ne vigyék Nagyszebenbe és kihallgatásuk után engedjék őket szabadon.

Felmentették Popescu Hadriánt

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Marostordavármegye Averescu-párti volt prefektusa Popescu Adrián dr. és Ordeanu Horác megyei tisztviselő ellen hűtlen pénzkezelés és hivatalos hatalommal való visszaélés bűnügyében a helybeli királyi törvényszék ma délelőtt 11 órára hirdette ki az ítéletet, amely a BTK. 326. §-ának 1. pontja alapján mindkét vádlottat felmenti a bűncselekmény hiánya miatt. A bíróság az indokolásban kimondja, hogy a még most is érvényben levő 1886 évi XXII. törvénycikk szerint a diszkrecionális alapon oly módon való felhasználása, amely miatt Popovics vádat emelt a volt prefektus és társa ellen, nem büntény, hanem megengedett, törvényes intézkedés volt. A felettes hatóság tudtával újra megállapított ármegállapító bizottság felállítása is jogos volt.

A felmentő ítélet, amely ellen felebbezés nem történik, közmegnyugtást keltett.

— Megvonták a szatmármegyei önkéntes tűzoltók városi segélyét. Nagykárolyi tudósítónk jelenti: Az önkéntes tűzoltók az egész országban rendszeren gyakorlatoznak, oktató összejöveteleket tarthatnak, Szatmármegyeiben azonban csak tűzoltásnál vehetnek részt. A városok most az önkéntes tűzoltó egyesületeknek adott segélyeket is megvonták. A közönség körében a napokban akciót indítottak, hogy a félbe megölt Szatmármegyei Önkéntes Tűzoltóegyesületet feltámasszák, illetőleg újjászervezzék és küldöttséget fognak meneszteni a prefektushoz működésük engedélyezése végett.

— Autó és parasztszekér karambolja. A Háromszék megyébe vivő országuton Brassó és Szászhermány között tegnap este majdnem végzetes katasztrófa történt. A Brassó 269. számú automobil, amelyet tulajdonosa Goldstein Aladár vezetett, csütörtökön este fél tíz órakor a Tömőshidon beleszaladt Drangu György alsódobai gazdálkodó parasztszekerébe. Az összeütközés folytán a kocsi felborult és lovastól az autó alá került, amely az egyik lovat megölte, a másikat megsebesítette.

— Szabómunkások sztrájkja Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelenti: A szabómunkások tegnap sztrájkba léptek. Mivel 35 százalék béremelési követelésükkel szemben a munkaadók csak 15 százalék emelést voltak hajlandók adni, összesen negyven munkás megkezdte a bérharcot.

— Autoszerencsétlenség Csernovitz mellett. Bukarestből jelenti: Sulyos automobil-szerencsétlenség történt tegnap délután Csernovitzól nem messze. Az egyik csernovici bank autója négy utasával teljes sebességgel robogott Csernovic felé, mikor Cosmin község közelében elromlott a kormány. A kormány nélküli autó felszaladt az út mellett fekvő kőrákásra s utasait a szó teljes értelmében keresztül hajtotta az árkon, majd megfordulva, az eszméletlenül fekvő sebesültek felé rohant, de szerencsére eltért utjáról s egy kőrakásban megakadt. Az utasok közül a soffőr és egy csernovici bankár felesége súlyos sebesüléseket szenvedett, míg a másik két utas könnyebb sebekkel menekültek meg. Mindnyájukat a csernovici kórházba szállították.

— Nagyváradon lebontják a hatósági engedély nélkül épült házakat. Nagyvárad tudósítónk jelenti: A városi tanács ma délelőtt megtartott ülésén kimondta, hogy a hatósági engedély nélkül épített házakat le kell bontani. Ugyanis a város több gazdag polgára, bankigazgatók és nagyiparosok a Kertvárosban telkeiket felosztották és azokon lakóházakat emeltek, hogy könnyítsenek a lakásinségen. A tanács azon az alapon mondotta ki a házak lebontását, hogy azok a városi szabályrendelet ellenére épültek fel. Ugy látszik, a tanácsnak fontosabb a szabályrendelet szem előtt tartása, mint a lakásinségen való segítség.

— Letartóztattak egy ötvenmilliósi sikasztót. Budapestről jelenti: Néhány nappal ezelőtt Lipovitz Jenő a Hitelbank tisztviselője bankjától ötven millió koronát sikasztott, azután megszökött. A megtevényt tisztviselő azonban nem sokáig örülhetett bűnös uton szerzett pénzének, mert tegnap elfogták és átkísérték az ügyészség fogházába.

— Elitették az aradi halálvonat vezetőjét. Aradi tudósítónk jelenti: Az aradi vasuti szerencsétlenség ügyében ma ítélezett az aradi törvényszék. Ugyanis egy korábbi rendelet kimondja, hogy vasuti katasztrófa ügyében statáriális uton kell intézkedni s így a vasutasok ma már bíróság elé kerültek. A gyorsvonat vezetőjét Fecske Károlyt a bíróság bűnösnek találta s ezért egy évi fogházra és négyezer lej pénzbüntetésre ítélte.

— Betörés a Hesshaimer-villába. A brassói államrendőrségen feljelentést tettek, amely szerint tegnap este nyolc órakor eddig meg nem állapított kilétű tettesek betörték Hesshaimer Adolf Derestye és Noa között levő villájába. A betörők magukkal vitték egy csomó ruhaneműt, amelyeknek értékét ezideig nem lehetett megállapítani. A nyomozás megindult.

— Azonnal elutazás miatt eladó 1 vas tagság és abrichter 500-as gyalugép egy 6-7 benzomotor, 1 transmisszió, 3 méter hosszú, 5 cm vastag, komplott körfűrész. Üzemben megtekinthető. Gábor György asztalos-mester. Lövéte. Udvarhelymegyei katonai ügyosztályhoz fordult.

Szemes strófái

Pénzügyminiszterünk
Külföldi útját járva
Bár dobálták után a pénzt
Nem fogadott el egy árva
Garast sem.
Am mikor hazatért s felszólították,
Hogy a pohárba tiszta bort töltsön,
Kijelentette hogy
„Még savanyu kisse a — kölcsön.”

John Ellis angol hóhér
Felakasztott már kétszáz embert
És ekkor
Bankettet rendeztek tiszteletére,
De John Ellis
Nem várta be jubileumát
S előtte való este örömeiben
Felakasztotta magát.

— **Modern Mozdó.** Szombaton fut utoljára az »Asszony szívek«. Vasárnap egy végtelenül szellemes amerikai burleszk lesz vetítve ő és föld között 7 felvonásban. Főszerepben ő Harold Loyd. Vasárnap délelőtt nagy gyermekelőadás teljesen új Maciste kép lesz bemutatva.

(*) A Klein József és Fia cég árai — versenyárak.

— **Hegedűórákat** megint ad szeptember 15-től, Dr. Berkovits. Jelenkezni naponként délután fél 2—3-ig, Lakatos-uca 2 a alatt.

(*) Nincs ember, aki ne tudná, hogy ki „O” a vidámság, a jókedv királya. „O” ég és föld között 7 felvonásos burleszkben játszik vasárnap a Modern Mozdóban.

(*) Románul legkönnyebben megtanulhat, Andrási nyelvtanár legkövetkezőbb zsebszótárából tartalmaz 17.000 román szót, Ára Lei 55. Kapható Benkő Mór kiadónál Sfântu-Gheorghe és minden könyveskereskedésben. 5834

— **Az izr. hitközség köréből.** Az ima-széknek hódolva a hitközség hátsó irodájában folyó hó 21-ától naponta délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig történik a volt bérlelt helyei három napon át fenntartatnak. Az adóhátrá-
lékok előzőleg kiegyenlítendő. Az elnökség.
Tökéletes szabásu raglánok csak NEUMANN-nál.

— **A brassói államrendőrség** felhívja a jelenleg ismeretlen helyen tartózkodó Mo-
dor Sigismundot, aki a talált tárgyak 1923. de-
cember 1-én tartott árverésen résztvevett, hogy
felvilágosítás céljából jelenjen meg a rendőr-
prefektusnál.

(*) Nincs ember, aki ne tudná, hogy ki „O” a vidámság, a jókedv királya. „O” ég és föld között 7 felvonásos burleszkben játszik vasárnap a Modern Mozdóban.

— **Apolló Mozdó.** »Atlantida« című film ma, szombaton utoljára kerül bemutatásra. E film a francia filmművészet remekműve és Pierre Benoit híres regénye után lett műve átdolgozva. Tárgya két francia tiszt kalandjai a kék és bűnös gyönyörök királynőjének birodalmában. Főszerepben Stacia Napier-
kovics a pétervári és párisi operák ismert
primaballerinája. Tekintettel, hogy a film
12 felvonásból áll (két rész együtt) az elő-
adások kezdete fél 5, fél 8, és fél 10 órakor.

(*) Jó minőségű árúk és meglepően olcsó árak jellemzik a Klein József és Fia cég végeladását

(*) **Borszéki borviz** az ásványvizek kirá-
lya. Nagyban eladás az Aronsohn H. és Tsa-
cánál. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a
Fratii Orghidan kapu-uccai fűszer- és cse-
mege üzletében.

(*) Nincs ember, aki ne tudná, hogy ki „O” a vidámság, a jókedv királya. „O” ég és föld között 7 felvonásos burleszkben játszik vasárnap a Modern Mozdóban.

— **Orvosi körökből.** Dr. Ritter bőr- és nemibe-
tegségek szakorvosa vasárnap kivételével napon-
ként rendel Hirscher-ucca 25. 1. szám alatti rendelő-
jében, nőknek 1—tél 2-ig, férfiaknak délelőtt 11—1,
és este tél 8—fél 9 óráig.

(*) **Orvosi hír.** Dr. Nagy László orvos rende-
lőjét Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte
át. Fogad: Bel, bejáró- sebészi és vér (nemi) beteg-
ségeket, d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2100

— **Könyvedvelők figyelmébe.** Bármely — bár-
hol hirdett könyv ugyanazon áron kapható nálam.
Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó
áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket ké-
rek. Keszey, Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozs-
vár.

(*) Akar minőséget és árat illetően jól járni?
Vásároljon a Klein József és Fia cégnél.

(*) **Gyomor-, bél-, máj- és epebetegségek, va-
lamint sárgaságban szenvedők** a természetes
FERENC JÓZSEF keserűvizet nagyszerű ered-
ménytel használják.

— **A Belvárosban** egy elegáns irodahelyi-
ség telefonnal együtt átadó. Egy modern csa-
ládi ház szép kerttel elköltözés végett olcsón
eladó. Friedmann Marie, Vár-ucca 47.

SPORT

Budapesten sportakadémia felállítására
gondolnak

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) JÓZSEF. (A főherceg a tegnapi nap
folyamán fogadta a magyar sportélet vezetőit
és az újságírókat, akikkel hosszasan elbe-
szélgetett a magyar sportról és annak fejles-
téséről. A beszélgetés során kijelentette, hogy
a sport előbbreviteléhez feltétlenül szükségs-
nek látja egy magyar sportakadémia felállítását
Ennek a sportakadémiának alapja és
leglényegesebb feladata az volna, hogy a
sportot a tudomány közze emelje. A sport-
akadémia tudományos alapon megtárgyalná
sporttal összefüggő kérdéseket és az orvosok,
átlétek, trénerok, tapasztalataiból leszárt el-
veket értékesítené. Tehát tulajdonképpen az
életemben való sportolás jellegét viselné ma-
gán.

A főherceg kijelentette, hogy a mozgalom
előre áll és hamarosan megkezdődik a szervez-
kedés a sportakadémia felállítására. Minden-
esetre kisse merész és szokatlan gondolat,
de ha tekintetbe vesszük pl. a lassított filmek
kezelését való tanítás sikerét, jövőt jósolhatunk
neki.

(x) **Brasovia—BMTE 5:0 (0:0).** Bajnoki
mérkőzés, mely mindvégig fair és élvezetes
lendületben iramban zajlott le. Az első félidő-
ben az MTE szép játékkal erőteljes támadáso-
kat folytat, azok azonban a biztos védelem
zsákanyaiá válnak. A Brasovia szép kom-
bináció négy eredménytelen kornerhez ve-
zetnek. A második félidőben a Brasovia
erős iramot diktál és ellenfelét lassan le-
szorítja. A második félidő öt gólt és öt kor-
nert hoz. Az első gólnak nagyrészt az MTE
párti közönség zajongása volt az oka, mely
az MTE kapuja tévedésről összefüggő áll-
tárgas bírói kérdésnél hosszantartó áll-
mában tört ki. A zaj idegessé tette az MTE
védőit, különösen az addig precíz védő
Wusinczyt s pár perc múlva Nagy és
Erdő összjátékából Geller védtelenül gólt fe-
jel. A gól után az MTE elvesztette fejét s bár
erőteljesen védekezik, nem tudja megaka-
lyozni, hogy Erős, Szilágyi egy-egy és Tritsch
2 gólt ne lőjjön. Az MTE legjobb embere Wu-
sinczy, emberfeletti munkát végzett, a gól-
lok közül hármat nem védhetett, kettőtől
pedig saját védelme volt utójában. Nagyon jó
volt még Jakóczy, A Brasoviában Tóth, Geller
Tritsch, a veterán Védél és az ifjúsági Sa-
lánci tüntek ki, bár minden ember helyén
volt és szépen játszott. A mérkőzést Szabó
bíró jól és biztosan vezette le.

(x) **Vasárnapi bajnoki mérkőzés.** Vasár-
nap délután öt órakor Brassóban az Ivria
nyolc új játékosmal megerősödött csapata ve-
szel a küzdelmet a Hargita csapatával. Ér-
dekes mérkőzésre lesz kilátás, mert bár a
Hargita klasszisokkal jobb az Ivriánál, ez
még sem fogja egykönnyen átengedni neki a
győzelmet. Megelőzőleg a BMTE és Ivria
ifjúsági csapatai játszanak barátságos mérkő-
zést.

(x) **A Károly-serleg versenyek.** Szombaton
delelőtt kilenc órakor kezdődnek az atletikai
versenyek a Károly kupáért, majd délután 3
órákor folytatódnak s vasárnap is ugyane-
ben a rendben folynak az altiszti iskola rako-
dóbeli stadionján. Tramvaj járat a Cement-
gyárig, valamint autójáratok. A versenyre be-
neveztek a Brasovia, Coltea, Olympia Bras-
sóból, a Kac Kolozsvárról, a Camp Petro-
zsényből és a Stadiul Roman Bukarestből,
összesen 58 indulóval.

A gólkirály. Futball-regény. Írta: Pánczél Lajos.
Ára 35 lej. Megrendelhető a
„Brassói Lapok” könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

IRODALOM, MŰVÉSZET

— Siegmund Egon, kinek gyors művészi
fejlődését általános érdeklődés kíséri, folyó
hó 27-én, szombaton tartja zongoraestélyét,
mely egyúttal a brassói zeneseptékek befeje-
zése is lesz. A hangversenyek általános
érdeklődéssel néznek elébe. Előjegyzések a
Klingsor hangversenyirodában.

TANÜGY

E rovatunk díjtalanul rendelkezésére áll
minden magyar tannyelvű iskolának.

— **A brassói róm. kat. főgimnázium év-
megnyitó istentisztelete.** »Veni Sancte« vasár-
nap, szeptember 21-én délelőtt 9 órakor lesz.
Utána az iskolai törvénydelől 9 órákor lesz
tályrendezés következik. A beirt tanulók meg-
jelenése kötelező.

Az I. osztályba beiratott katolikus tanu-
lók szülőit s szállásadóit szombaton, 20-án
délután négy órára okvetlenül elvárja az igaz-
gatóság.

MEZŐGAZDASÁG

A bányási állatkezelésért

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósi-
tójától.) Nyolc bányási állatexpert cég felhas-
ználja Constantinesti állatkezelő ottlétét az
erdészeti kongresszus felfüggesztése után az
esti órákban felkereste a minisztert, és
memorandumot nyújtott át neki, melyben
a bányási állatkezelők kéri az állatkezelési vám
átlétek megszüntetését, sőt lehetőleg teljes
megszüntetését. Az exportőrök arra hivatko-
znak, hogy a lej emelkedése és a kiviteli vá-
mok magassága miatt a külföldön nem képe-
sek állani a verseny jugoszláv és magyaror-
szági exportőrökkel. Ennélfogva a romániai
marha nem kerül külföldi piacra. Ez pedig
óriási veszteséget jelent a köz- és nem-
zetgazdaságban. Állattenyésztésünk is meg-
érzi a kiviteli nehézségeket, mert a parasz-
tok nem tudják eladni felesleges állatállomá-
nyukat s ez természetesen csakis visszafel-
lesztőleg hat az állattenyésztésre. Az expor-
tőrök jogosnak tartják kéréseiket, mert a
lej emelkedése következtében előállott helyzet
miatt máris nagy áldozatokat hoztak.

(—) **Budapesti terményfőzde.** A mai
tőzsdénapon olcsóbbodtak az árak; tiszavidé-
ki buza 415—417, rozs 360—365, korpá 230—
240, takarmányárpa 375—380, zab 320—330,
tengeri 370 ezer korona.

(—) **Nagybányai termésjelentés.** A kalá-
szos vetések terméseredménye igen győne,
kat. holdanként buza 100—250, rozs 200, ár-
pa 100—300 kg-ot adott. Zab a vetőmagot
sem adta meg. Kukorica, ahol a nagy száraz-
ság miatt meddő nem maradt, — elég szép,
helyenként a törés kezdődik. Burgonya győ-
ge. Széna igen kevés, részben pótolja azon-
ban a mostani kedvező időjárás folytán szé-
pen fejlődő sarjú. Lőhere, lucerna kielégítő.
Gyümölcstermés különösen almában nagy és
igen szép. Az árak a lej emelkedése folytán
nyomottak s még ki nem alakultak. Csüggesz-
tő hatású az is, hogy a külföldi vásárló ke-
reskedők nem igen jelentkeznek, amelynek
oka a magas vámtarifában keresendő. Ugyan-
is, míg itt az alma értékének 22 százalékát
teszi ki a vám, addig pl. a magyarországi
vám, ahol a gyümölcs eddig elhelyezést talált,
— kg-ként 2500 korona. E magas vámtér-
heket a gyümölcs nem bírja ki s emiatt a
termelők aggódva tekintenek a közel jövő
elő s attól tartanak, hogy ugýt járnak, mint
negyed éve, mikor a nagy gyümölcstermés
vagonhiány miatt sertések eledele lett.

Látogassa meg az ujonnan berendezett

Tellmann és Speil szőnyegházát

Brassó, Buzasor 8 szám.

Nagy raktár szőnyegekben, függönyökben, ágy- és asztalterítőkben,
butorszövetekben, kész matracokban, stb. stb.

2103

KÖZGAZDASÁG

A „Prin noi insine” rendszer alkonya

Bratianu Vintila új örvényeket lát — Mit mond legújabb memorandumában?

BRASSO. (A Brassói Lapok munkatársától). «Prin noi insine», saját magunk által.

Ezzer a hangzatos jelszóval fogott hozzá a liberális kormány ezelőtt három esztendővel a kormányzathoz s ezzel a kábitó frázissal ámitotta három éven át a vérmes nacionalizmustól túlfutott kedélyeket s igyekezett megnyerni az ország közhangulatát a maga kormányzási elvei számára.

Elméletileg e jelszó azt jelentette, hogy a naggyá lett Románia elég erős és gazdag már ahhoz hogy minden tekintetben a magában járjon s az eddigi dédelgető és segítő kezét, mely területileg naggya tette, mint önállóságának és presztízisének gáncsolóját lerázza magáról.

Bratianu Vintila most kiadott memorandumuma szerint minden kellek meg van ahhoz, hogy «nagytevékenységű ipari állammá fejlődhessek», gazdagga és boldoggá legyen.

Csak hogy ehhez nem a liberális kormány rendszer volt szükséges, amely sok-sok tényezőre megfelelt, amit nem a természet adott, s megfelelt mindenekelőtt az önzetlen s az ország igazi érdekeit szemelőtt tartó munkásságáról.

Mert a «prin noi insine» elv gyakorlati megvalósítása annyit jelentett, mint a politikai életben, közigazgatásban, igazságszolgáltatásban, egyszóval az állami élet minden megnyilvánulásában valamirevaló állást liberális pártívekkel megtölteni, gazdasági tekintetben pedig a liberális urak és bankjaik, vállalatok, szolgálatába állítani az egész gazdasági életet. E célra a kereskedelmi, pénzügyi, ipari, mezőgazdasági rendelkezések egész rendszerét dolgozták ki és vitték keresztül, a melyek segítségével az ország jövedelmi erőforrásait liberális célra felszívták.

Természetes, hogy ez a kormányzati rendszer csak az ország erkölcsi és anyagi csődjéhez vezethetett és oda is vezetett. Belföldi hitelét a kormány régen elvesztette, a korrupció s az erkölcsi defektusok köznapiak, a külföld előtt pedig sem bizalma, sem tekintélye nincs, s nevét — sajnos — azon országokéval együtt emlegetik, mint amelytől óvakodni kell. Bent az országban teljes a gazdasági csőd: tönkretették a fejlődésnek indult ipart, megbénították a kereskedelmet, ziláltá tették a pénzügyet: nagy a munkanélküliség, s általános a nyomor. Kifelé nincs gazdasági hitelt s a külföldi pénzemberek csak Nigeriához szabott feltételek mellett hajlandók az államnak kölcsönt nyújtani.

Teljes az ország romlása. Teljes egyúttal a liberális kormányzati rendszer csődje is.

Felismerte ezt a kormány is. Ahelyett azonban, hogy önértékes államférfiak módjára ennek a következményeit is levonták volna, — s módot nyújtának távozásukkal arra, hogy az ország puritán és belátásos vezetők mellett talpraállhasson, memorandumban jelentik be, hogy most már valami újat kezdenek.

Ezt a külföldnek szánt propagandacikket, most közli a bukaresti felhivatalos sajtó.

A cikk bevezető része szerint «az ország gazdasági és pénzügyi helyzete eléggé magas fokra emeltetett (!) ahhoz, hogy kiindulási alapot szolgáltatson az ország nekilendülésének második etapjához: természeti gazdaságának értékesítése végett szükséges befektetésekhez és a javak kihasználásához».

E sorok között csakugyan valami, amiben van ösztönzés s ezt a liberális kormányzat akaratlan önvalomásának tekinthetjük. Három évi uralom után most tartják elértnek az időt arra, hogy az ország fellendítése érdekében a második etapphoz, a természeti gazdaság kihasználásához hozzáfogjanak. Ezzel elismerik, hogy eddig e tekintetben nem tettek semmit sem. S miután egyéb

közgazdasági tevékenységük is csak szétmálást, pusztulást jelentett: e néhány sorból kitűnik a liberális kormányzat egész értéke.

Kifejtve az ország gazdasága értékesítésének programját, arra következtet, hogy «ilyen tágkörű tervezetthez természetesen hosszú megvalósítási idő és hatalmas pénzügyi eszközök szükségesek, amelyek azonban Romániának e pillanatban nem állnak rendelkezésére».

Itt bujlik ki a szeg a zsákból! A liberális kormány a «prin noi insine» elv ellenére kénytelen belátni, hogy a tönkretett s haldoklóan vonagló gazdasági életet külföldi kölcsön nélkül talpra állítani nem lehet. S most — hogy legalább a látszat megmaradjon — a kölcsön szükségességét úgy akarják feltüntetni, mintha az a «természeti gazdagság» kiaknázására volna szükséges.

Mert a következő részekben hangos szótamokban fejtik ki, hogy mennyi előnye származik abból «azoknak az országoknak, melyek idejénnek, hogy résztvegyenek az értékesítésben».

Majd kifejti, hogy miben «jelentkeznek» újlag a román tőke és idegen tőke együttműködésének előnyei, mert a román állam «javának értékesítésére kéri» ezt az idegen tőkét, mihez még megjegyzi, hogy «jelenleg semmiféle lényeges ellentét sem áll fenn Románia szükségleti s a kölcsönnyújtó országok érdekei között».

Ez a memorandum, mely a külföldi tőkének van szánva, mint kifejtettük, három év után teljes eltérést jelent az ország rekonstrukciójára annak idején adott és ép ily lármás zajjal közreadott programtól, beismerése a «prin noi in sine» elv teljes csődjének. Rá kell térni a gazdasági életben a valóságok utajra: Romániának haladéktalanul el kell nyernie a külföldi tőke segítségét, ha a teljes gazdasági összeomlást el akarja kerülni.

A MAI PENZPIAC

Péntek, szeptember 19.

A világpiacon eléggé változatos árfolyamhullámzás állapítható meg. Jellemző a német márka szokatlan lanyholása.

A belföldi piacon tegnap délután szilárd irányzattal indul a piac, áru egyáltalán nincs s ezért az árfolyamok folyton emelkednek. Estére a 37.50 lejes svájci frank árfolyamra mennek fel. Ma reggel ugyanilyen alapon indul a piac. Később bukaresti ajánlat után áru kerül a piacra, úgy, hogy az irányzat lanyhul, az árfolyamok esnek. Délben egy svájci frank 37.30 lej, egy font sterling 882, egy olasz lira 8.72, egy dollár 196, egy cseh korona 5.92, egy lejért 361 osztrák, illetőleg 400 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárlattól való eltérések.) Nyitás: egy dollár 5.29 és ötnyolcad (ötönyolcad), egy angol font 23.74 (+6), száz francia frank 28.16 és fél (—13 és fél), száz olasz lira 23.22 és fél (+7 és fél), száz cseh korona 15.77 és fél (—10), száz dinár 7.37 és fél (+5), száz leva 3.87 és fél, száz lej 2.77 és fél, tízezer magyar korona 0.69 (+fél), tízezer osztrák korona 0.7175 (+5), száz járadékmárka 125.65 (—35).

(—) Mit végzett Bratianu Vintila Párisban? Az Equitable Trust Cie párisi fiókjának közvetítésével Bratianu Vintila folytatta az amerikai Baldwin-céggel még itthon megkezdett tárgyalásokat. Ez a vállalat, mely a háború után mozdonyokat és guruló anyagot szállított a CFR-nek, mint megírtuk, nem volt hajlandó a szállítás ellenértékét kapott

kinestári bonokat átcserelés és rendezés végett átadni, hanem a teljes érték kiifizetését követelte. Erről az ügyről és következményéről részletesen írtunk. A most lefolytatott tárgyalások eredményre vezettek s a kinestári bonok beváltása különleges egyezmény alapján biztosított és pedig az annak idején a Kahn és Kahn céggel kötött egyezményhez azonos feltételek mellett. Bratianu Vintila tárgyalásokat folytatott a Steaua Romana és Astra vállalatok részvényeinek ügyében is melyeket nem bélyegezték felül s melyek belga és német kezekben voltak. A jelenleg tulajdonosok erősen követelték, hogy Bratianu Vintila engedélyezze a részvények lefolytatását. Bratianu Vintila e kéréssel szemben, azonban ez ideig hajhatalan maradt.

(—) A csehek rendeletileg szabályozták az 1919. előtti koronatarozásokat. Prágából jelenti Az Est tudósítója: A régi koronatarozásokat, amelyek Magyarország és a csehszlovák köztársaság között még fennállnak, rendeletben kívánja szabályozni a pénzügyi kormány. Most iratja össze a csehszlovák lakosok adósságait magyar adósságokkal szembe függőben lévő koronaköveteléseit, de egyidejűleg osztrák hatóságokkal és állampolgárokkal lebonyolítottan követeléseit is. Az osztrák csupán azokra a követelésekre terjed ki, amelyek még a pénznem különválása előtt tehát 1919 február 26-át megelőzőleg keletkeztek.

(—) A nemzetközi postaegyesület ötven éves jubileuma. A Stockholmban nyolcadik kongresszusát tartó nemzetközi postaegyesület 1874 szeptember 15-én alakult meg. Michaelson József dán hivatalnok vetette fel 1859-ben a postai szolgálat nemzetközi kooperációját, s miután Blaid amerikai postavezérigazgató a gondolatot felkarolta, 1880-ban tizenöt ország képviselői Párisban konferenciára gyűltek össze. Ekkor beszélt meg a következő konferenciák kifejlését, úgy, hogy 1874 szeptember 15-én Bernben megtartották az első egyetemes kongresszust melyen a postai konvenciót aláírták. Azóta hat kongresszust tartottak: Párisban, Lisszabonban, Bécsben és Madridban. A mostani a hetedik. Stockholmban Oroszország is küldte képviselőit; tízennyolc év óta egy kongresszuson sem vett részt. Az Union postale 125 millió négyszögkilométer területet és 1.7 millió lelket foglal magában.

Nagymennyiségű szállítmány- és iskolai cikkekről szóló

árjegyzékünk

megjelent

AMBROSI FISCHER és TSAI RT.
AIUD—NAGYENYED.

Perfekt magyar gyors- és gépirónő

csakis elsőrangú, teljesen perfekt gyors és szorgalmas munkaerők adják be ajánlataikat pontos adatokkal és a fizetési igények megjelölésével „Állandó 6466” jellegre a kiadoba.

—=—=—

Román és német nyelvtudással bírók előnyben részesülnek. — Perfekt gyorsírás feltétlen megkívánatik.

Pártoktól, kormányoktól független magyar ujsága
BRASSÓI LAPOK.

A valódi
Schicht „Szarvas” védjegyű szappan
kiméli értékes tehénműjét.

VASÁRNAP

TERSÁNSZKY J. JENŐ

Bárcsak ne mehetne tovább!

Soha, soha nem fogom emlékeimből elkergetni ezt a rémet. Elsápadok és megremegek mindig, ha eszembe jut és aztán sirni, sirni jön...

Az irigység és az önzés a legszörnyűbb vétkek mindenik közt és mindig gyötörni fog az örvád, hogy ezeknek kegyetlen sóhaját hallgatta meg belőlem a gonosz szellem. Mint valami kísértet-meséből a beteljesült kívánság, úgy rémlik elém most is az egész.

Hiszen borzalmas volt már maga a hely is körülöttem.

Képzeli-e, hogy a hegy tulsó oldalán vonult a lövészárók, a szőlőskertünkön át. A hegy tetején a faluk kis kápolnája füstösen, csonkán meredezett, ahogy a gránátok összelőtték. Tőlünk lejjebb, a hegy alatt az országut, a szántóföldeket nap-nap mellett végigpaskolták az olasz lövedékek. A halálfej üres szemgödrei jutottak mindig eszembe, ha a gránátlyukakat láttam.

De a házunk, csaknem a fél faluval együtt, teljes biztonságban volt. A hegy oly meredek volt fölöttünk s olyan két nagy sziklától volt védve ez az egész kis zug, hogy az olasz ágyuk sehonnán be nem löhették. Még a repülők is sikertelen dobta alá bombát ránk.

Semmi sem lehet furcsább, mint most visszagondolnom rá, ami akkor megszokott látvány volt. Alkonyatkor hajtják haza a teheneinket s érkeznek a faluba a szekerek megrakottan a földekről, a hegyoldalból. És a tehének kolompjába fegyverropogás s gépfegyver kattog a hegy tuloldalaról s a homályosuló kis síkságra dühösen zuhannak a gránátok. A szűk völgyből úgy harsog vissza a visszhang mint valami roppant kinordítás. A hegy mögül rakéták szállonganak egyre sürűbben, ahogy esteledik, hogy szinte valami átkozott dicfénynek tetszenek a hegy meglökta körül. A fényoszlopok sugara végigrohan az ég alján. És felettünk békén lebeg a holdvilág és pislognak a csillagok.

Atyámék is elmenekültek először. De mikor hírét vették a helyzetnek, visszatértek. A kommandó pedig biztosította őket, hogy ráérnek menekülni két nap múlva is, míg az olaszok elfoglalják fönn a harmadik megerősített vonalat.

Igy, hónapok múlva, mikor már látták, hogy csakugyan nem fenyeget veszély, szüleim engem is haza mertek hozni.

Az intézetből jöttem meg. Elvégeztem, de több hasznomat vették otthon. Atyám kereskedése soha békében negyedrésnyi forgalmat nem csinált, mint akkor a katonáktól. Ott kellett segítenem. A félelemnél pedig jobban vonzott haza a kíváncsiság.

Istenem! Csaknem azt jön mondanom, hogy nem bántam meg. És nem is hazudhatok. Soha, sem azelőtt, sem azóta nem voltam olyan boldog, mint ott, egész addig.

Hisz így is ezt kell elmondanom.

Mikor hazaérkeztem, egy kadét volt beszállásolva, két tisztársával, hozzánk. Kadét Emerich, egy egészen fiatal fiú.

Nem tudom, mit mondjak róla. Oly kedves, szép fiú volt. Mindenki, a fellebbvalói is kényeztettek.

En azt hiszem, nagyon, komolyan beleszerettem. Nem tudok más férfit azóta sem, akiért úgy szorongott, reszketett volna a szívem, mint érette. Az elsőért.

Történni persze majdnem semmi sem történt köztünk. Szüleim különben sokkal jobban őriztek.

Beszélgettünk, könyveket cseréltünk. Aztán, mielőtt fölment volna vissza a lövészárókba, néhányszor, nagy remegés, dadogás közt megcsókolt.

Ó, hogyan rettegtem, mikor ágyuztak attól fogva. Ott fönn, az árkokban sem állhatt ki ő több halálfélelmet magáért, mint én idelelni miatta.

Szolgájával azonban leveleket küldött nekem és aztán a szakácsokkal, mindennap, hogy semmi baja. Ha pedig lejöhetett néha, minden idejét körülöttem töltötte.

Csak azt ismételhetem. Nagyon boldog voltam sokszor. Éjeken át ismételgettem magamban egy-egy kedves sorát s még az is édes volt, ha sirni jött utána, a vágytól, hogy nem látom.

Hogy lehet ezt megközelíteni is szavakkal?

Elég az hozzá, hogy gondolhatni, mit jelentett nekem, mikor egy reggel a szolgája azt a hirt hozta, hogy:

— A kadét urat most hoztuk le sebesülve. Itt fekszik a hilfsplatzon.

A vöröskeresztes iskolaépület néhány házzal alább volt az országút mellett. Kétségbeesve szaladtam át.

Ott feküdt egyik ágyon. Srapnelgolyó ment egyik vállába.

De mikor meglátott, mosolygott. És a doktor is azt mondta: a sebe egyáltalán nem életveszélyes.

Az autó a gyűjtőkórházból csak minden harmadik nap fordult meg a faluba, mert a hilfsplatz többágyas, kényelmes hely volt.

Két nap volt még, amin láthatam, talán utoljára.

A doktorral és helyettesével jó barátságban voltam. Szüleim nem tiltották, hogy napközben elmenjek hozzá. Sőt ők is meglátogatták.

Minden szabad órát mellette töltöttem. Előtte sem, sőt mások előtt sem birtam már titkolni bánatomat és könnyeimet. De istenem! Inkább azért, hogy elviszik tőlem. Ott ültem csüggedten, ép kezét fogva és zsebkendőmet rághva, az ágya mellett, órákig.

Inkább ő vigasztalt engem. Igérte, hogy mindennap, mindenünnein írni fog s ha nem lesz vége addig a háborúnak, akkor csak a déli marsba osztatja magát és találkoznak újra.

Harmadnap délután, mikor a kórházi autó megérkezett, bucsut sem vehettem tőle, egyedül. A faluból minden tisztársra körülötte volt. Így aztán kimenet nem birtam ellenállni, hogy az iskola hátsó ablakán ne lesekődjem be rájuk, hogy egy percet se vesszek el belőle, míg láthatom.

Már felöltözve, sebesült vállán átvetett bluzzal ült az ágy szélén és cigarettázott. A tisztársai nevetve biztatták:

— Ez a legprimább seb! — mondta az egyik. — Gyalázatos szerencséd van. Bár én ülnék itt a helyedben.

Erre aztán egymásután vidám kórházi kalandokat kezdtek elbeszélni. Olyanokat is, amik elől félre kellett húzódnom az ablak elől. Ápolóhölgyekről s másokról. Persze a féltés és a kíváncsiság annál kevésbé engedett távozni.

Valamelyik közülök arra ajánlott neki módszert, hogyan húzhat ki legtöbb időt a kórházban. Hogy ahová megérkezik, akármilyen jó hely, kérédkedjék mingyárt másik kórházba. Ezzel a vizitét is kikerüli néhol és sorba vándorolhatja az összes kórházakat.

Erre jegyezte meg végül az utolsó:

— Csak meg ne járja az új rendelettel. Ha igaz, úgy hallom, hogy könnyű sebbel most ki sem szabad eresztetni senkit a hadi zónából s rögtön a kiképzőcsoportokhoz osztják be az üdülőhelyről, kivált a tiszteket. Sőt tudok esetet, hogy innen a gyűjtőkórházból is berukkoltattak egy hetvenhetes zászlóst.

Erre heves és aggodalmas vitájuk támadt. De ennél avizálták az autó indulását.

Leszaladtam az ablaktól az iskola elé, hogy megégyeszen istenhozzádot inthesek neki.

Nem láttam még olyan boldognak az arcát, mint ahogy fellépett az autóra. Egész tömeg bucsuzott tőle nagy riadalommal. De azért észrevett és fejével, sapkájával, nekem intett utoljára.

Ott vártam meg könnyeimmel küszködve, míg csak el nem tűnt vele az autó az utkanyarulatnál. „Sohsem látom őt többé!” — zokogta a szívem s úgy fájt, hogy legszívesebben levetttem volna magam az ut kőpárkányáról a mélybe.

Ekkor, igen, ez a gyötrelmem hozta elém önzően, irigyen, féltékenyen az egyetlen reményt. „Háttha az válik be, amit legutoljára hallottam, hogy ki sem eresztik a hadtápvonaltól! Istenem! Ha tovább mehet, az első városban elfelejt, más nőkért. Míg így, ha itt tartanak a gyűjtőkórházban, megmaradna nekem... Meglátogathatnám!... Láthánám még... Istenem!...”

Ugy fakadt fel ez a sóhaj szívemből, hogy magamban suttogtam: „Bárcsak, bárcsak ne mehetne tovább!”

Néhány óra múlva egy zászlós jött be az útletünkbe. Atyám éppen hanyagságomért s azért korholt, hogy többet érdekelnek a tisztek mint a dolgom.

A zászlós fejcsóválva, láthatólag felindulva mormogott előbb valami káromlást s aztán mondta:

— Nahát ez mégis csak ördületes pech! Itt beszélünk vele az imént, hogy milyen szerencsés, hogy ellóghat innen, ilyen könnyű sebbel. Most veszik fel telefonon, hogy a gránát, a hid előtt lenn, pont a vöröskeresztes autóra vágott. Akik benne voltak, mint az ötnék vége. Egyet nem ért csak a légnyomás, a tüdőlövéses örmestert. Az pedig így sem marad meg azzal a lyukkal a hátgerince mellett. De Emerichet, ezt a kölyköt, hogy sajnálom!... Mikor már kipp van félig ebből a pokolból!

Este tértem eszméletemhez, ágyamon.

Mindig kísérteni fog boldogan sugárzó arca, amivel az autóra szállt. Es én... O istenem... Hogyan üzzem el valaha magamból sötét, önző sóhajom emlékét, amely ilyen színyuan teljesedett és ott marasztotta őt.

BARTALIS JÁNOS:

GHINIHEZ.

Szemem lehányom és Rólad gondolkozom
vereshaju, modern nő.

Elfutsz mint kis őzike —

De hagynak-e piciny lábaid nyomot
az idő borzolásában?

Oly bús vagyok. A szél rezzentve
játszik az ágak közt.

A hold kövér. Halk fuvolámat

meghallod-e a nagy világ zúgó tapsában?

Vagy dalt nem akarsz-e síró pennámról?

Futok mint bús vad a rengetegben

forrás töviről forrás hegyébe.

Mert én eszelős vándora lettem a Napnak

Üldözött farkas a vadonban s hányna-velettségben.

Szomorú csavargások idején a csatakos

aszifalton de felremegsz Te,

ó, vereshaju, modern nő.

Bronz fűrtöd és frézszinű ajkad

s tied a dal, melyet neked írok,

míg ama kis házak fölé kerül a hold,

melyek ereszen a fecskék nem repülnek ki és be.

Mint bús tilinkó az odvas csűrök mögül,

úgy jössz elő haloványan Te —

és szállsz ablakom előtt a meggyfa hegyébe.

En sírva várlak és járok búsongó fűrtimmel

a nagy udvaron szeretszét —

nézek a meggyfa hegyibe.

A szél zúg és szívem sajogva ébred.

Modern Istennő, rámráztad bronzszinű hajad.

Főlebredtem. Bús panaszommal most merre

keresselek? Főlkelt az ágak zajgó galambja,

de zöld ágat nem hozott csőrében Tőled.

Most reménytelenül búsulok.

Nézek a padlóra s fel a mennyezetre.

Azért jobb hogy így ébredtem, mint máskor

faharogásra, fűrészelésre. —

Az ablakon beesik egy vékony esik ágyamra.

Vajjon, nem-e a Te ragyogó szíved?

Néssz, de nem repül pillantásodból

cukrotcsóko gató kis madár,

mely fűre és víg — reszkető ágról...

Igy hézagos a nap.

Szomorúan telik a délelőtt,

amely bár napfényes s cseléd-szótól hangos

(aki a tornácra zörgő kék edényt mos)

köd bánta még sem múlt az arcáról,

puszta bűm egy cseppet sem enyhül.

Csak járom az idő fájló vonalát,

mint árva szegény, aki már nem úr.

S a fájdalom örök mélyébe szívem

durcásan beleszül, mint zengő húr.

Csak járom az idő vajudó kinját.

Szívem mély árnyékba hajol.

A föld siket méhéből!

Nem hallom lelked, mint dalol

Adomák írókról

A nehezebb mesterség

Móricz Zsigmondhoz Leányfalun ellátogatott egy helybeli ismerőse, derék ácsmester, vagy hasonló polgártárs. Móricz bemutatta vendégének H. H.-t, aki akkor a Mesternél nyaralt. „Hát az urnak mi a foglalkozása?” kérde a vendég. „Ő is író” magyarázza Móricz, „még pedig német író; épp most fordítja egyik könyvemet németre”. „Az már aztán nehéz dolog lehet” jegyzi meg a bácsi. „Megírni magyarul én is megtudnám, ha éppen kell —: de németre fordítani, azt már Isten uccse nem tudnám!”

Szomorj és Velence

Akkor történt, mikor Olaszország kilépett a hármasszövetségből és emiatt nagy felháborodás uralkodott az egész monarchiában. Budapesten még a vendéglősök is kitétek magukért és a makaronit „Hitzegési laskának” nevezték el az étlapon. Szomorj Dezsővel beszélgettem és Olaszország is szóba került. A csillogó szavak virtuóza nagyon nekihevílt a kérdésnek — némi meglepetésemre. „Kérem az egész Olaszország „egy” humbug! Az olasz zene, az olasz irodalom, az olasz népség — humbug!” „Na és Velence??” — kérdeztem kissé elképpelve. „Velence!” — hangzott a válasz, a „legnagyobb humbug! Kérem: egy város, ahol az egész éven át, négy évszázakon át, állandóan árvíz van! Micsoda humbug!” Ez ellen igazán nem volt apelláta.

A bányász-sztrájk

Tormay Cécile mesélte el ezt a bonmotját: Nagy előkelő társaság ült együtt ebéd után. T. grófné a diszkurzus hevében ujjcskáját egy pillanatra orrpiszkálónak használta. „Örömmel konstátalom”, jegyezte meg Tormay szomszédjához hajolva, „hogy megszűnt a bányász-sztrájk. Ime: T. grófné megtörte!”

Az ideges Karinthy

Karinthy egy időben fanatikus művelője volt a misztifikálás furcsa művészetének, melynek eredete részben a mindnyájunk lelke mélyén élő szatanisztikus ös-érben van és mely másrészt a művésznél sajátos kiélés a művészi fantáziának a való élet terén, groteszk kairkaturája a művészi alkotásnak: a művészetnek mint játéknak legprimitívebb és legtisztább megjelenési formája. — Karinthyt, annyi nagyszerű felültetés kigondolóját és keresztülvivőjét felültetni természetesen oly cél, mely állandóan izgatja a többi professzionátus felültető ambícióját. De Karinthy ravasz róka és edzett férfi: ha pl. a Ródika és Dódika összenőtt ikerpár egyik tagja találja felszólítani telefonon, ő bizonyára komolyan lefolytatja a beszélgetést és bizonyára nem mulasztja el a végén öngyűlölet kedves nővéreinek kézcsókját küldeni. — De egyszer mégis megjárta az okos Karinthy, aki megszokta volt, hogy a telefon felszólításoknak csaknem fele misztifikációra irányul és aki mint a műfaj mestere, kissé megunt már ezeket a meddő dilettáns kísérleteket. Egy napon telefonhoz szólították és báró Bánffy Miklós, az opera intendánsa jelentkezett. „Jó, jó”, feleli Karinthy — és azután egy olyan kívánságának adott kifejezést, melyet nagyon bizalmas társaságban szokás ugyan megköszönni némelykor, de a melyet még aligha teljesített valaki. A goethei Götz von Berlichingen zamatos mondatát idézte és azal lecsapta a kagylót... Másnap Karinthy találkozik K. barátjával. „Te” kérde K. „mi történt köztetek és Bánffy Miklós közt?” Karinthy nem érti a kérdést. „Na igen” folytatja K. „azt mondja nekem Bánffy ma délelőtt: Kérem, mi van Karinthyval? Felszólítottam telefonon tegnap, fel akartam kérni, hogy a nagy jóteknysági ünnepen, melyet a főherceg protektorátusa alatt rendezünk, ő is vegyen részt egy humoros előadással. De nem lehet vele beszélni! Olyan dolgot mondott nekem a telefonba, amit nem is lehet reprodukálni! Ennek az embernek pihenni kell. Borzasztóan ideges!”

A hivatalos szám

Karinthynek ez a kegyetlen és nagyszerű élce köteteket beszél. Korrajz, mely Swift vagy Karl Kraus szatirikus tollára méltó:

Karinthy egy kivégzést nézett végig, abban az időben, mikor ilyen szórakozásra bőven nyílt alkalom Budapesten. Barátai másnap szörnyülködve kérdeik, hogyan nézhette meg a borzalmas procedurát. „Ő nem is olyan borzalmas”, mondja Karinthy, „sőt tegnap egy olyan incidens volt, mely a rend szempontjából megnyugtató és öröndetes. Amikor t. i. az ügyész felolvasta az ítéletet tartalmazó aktát, szavait így végezte: A királyi kuria 87934 A, római kettő, törve 6371—1919 számú végzésével, X. Y.-t halálra ítéli. Hóhérral teljesítse kötelességét. — Erre az elítelt, a bitófa alatt előrehajolva, így szólt: Pardon, kérem nem értettem a számot! Az ügyész ezt az érdeklődést, melyben az akta és a hivatalos szám iránt való illő tisztelet fejeződött ki, teljesen méltányolta és helyénvalónak találta, komoly arccal, de szívesen ismételte a számot: 87934 A, római kettő, törve 6371—1919. Köszönöm, szólt az elítelt és aztán megtörtént a kivégzés.

HORVÁT HENRIK.

ERDELYI JÓZSEF:

Magas a rozs.

Magas a rozs, virágzik
a szellőben hullámszik,
ide-oda, fel-le,
akárcsak a szerelemre
gondoló nő melle.

Zizeg a rozs, közte jár
fut a hangos fűrjmadár,
felette pacsirta
hirdeti, hogy gonosz aki
a szerelmet tiltja.

Akármilyen sik helyen
elbúvik a szerelem
ha ideje eljő,
eltakarja a rozsvetés
elfedi a felhő.

Csak hívó és felelő
szava hallik másfelől
s éneke lent és fent,
magasztalva a szerelmet
megbocsátó Istent.

Sétálgatok a mezőn
mellőlem a fű közül
fűrj és fogoly rebben,
még egyedül vagy kettesben
nemsoká seregben.

CSERMELY GYULA:

Budapesttől Szolnokig

Széditően elegáns szép asszony ült be a gyorsvonat egyik első osztályú fülkéjébe. Vele jött a dada egy gyerekkel, körülbelül két éves, finoman öltözött babával, de a rézveretes sárga kis bőrtáskát nem a dada hozta utána a szakaszba, hanem borotvált állu és bajszu inasa. Feltette a hálóba a kis táskát, szolgálatkészen még megkérdezte, parancsol-e még valamit az asszonnyal, s hogy ez tagadólág rázta a fejét, néma meghajlással elhagyta a fülkét. De kin az ajtó előtt a folyosón még megcsipdeste a csinos dada állát, tréfásan a fülébe sutogta: jól vigyázzon a princesszre, Anna, azután kisietett a peronra és eltávozott.

A dada, ki mindaddig a folyosón állt, most be akart ülni a fülkébe, de asszonya meghagyta neki, hogy csak kint maradjon. Kint több a levegő, mint idebent, hát csak maradjon kint a gyerekkel.

Röviddel a vonat megindulása előtt másik asszony ült be a fülkébe, szembe az elsővel az ablakhoz. Ez is fiatal és káprázatosan elegáns volt, ezzel is jött egy dada egy gyerekkel és ez is kint hagyta a folyosón, mint az első. Majd beszólítja a dadát, mikor látni kívánja a gyereket, — mondta előkelő hanghordozással a dadának.

A két dada a folyosón nem vett tudomást egymásról, mert az első amolyan jobbfajta, jobban is öltözött urfi dada volt, a másiké pedig vállkendős, rokolyás, piros-pozsgás fiatal parasztnő volt.

De nem vett tudomást egymásról a két urfi sem bent a fülkében. Nem nézték egymást kritizáló szemmel, nem becsülték meg kölcsönösen, mibe kerülhetett a másiknak a ruhája, az elsőnek rizsporán, reuge-án és tussal kissé aláfestett szemén sem akadt fenn a később jött másik; csak ültek egymással szemben s az egyik valami regényfélélet olvasott, a másik meg kinézett az ablakon. Holott Budapest és Szolnok között nem sok látnivalót nyújt az ablakon való kibámulás.

Igy maradtak el az állomások és bizony unatkozni kezdett a két asszony. De hát beszélgetni kezdenek egymással és így üzzék el a kölcsönös unatkozást? Kissé kényes dolognak látszott, mert mindenki csak azt tudta, hogy ő kicsoda, de nem tudhatta azt, ki a másik?

Végre eszébe jutott az elsőnek, hogy mivel szórakozhatik egy asszony, aki anya. Isten áldásával, a gögicselő gyerekkel. Be is hozatta magának a picinyét és babusgatni, simogatni kezdte, mire jobb híján a másik asszony is így tett: ő is behozatta a gyermekét és az ölébe vette, hogy vele játszhasson.

És a két gyerek még nem tudta mi az: az idegenkedése az embernek a társától. Mert alig, hogy egymást — míg odakint voltak, a két dada háttal állt egymásnak — nos alig, hogy meglátták egymást, az egyik gyerek mosolyogni kezdett és ujjacskájával rámutatva a másikra, boldogságos örömmel gúgyogte: — Baba! Baba!

A másik gyerek sem volt tartózkodó. Ugyanugy boldogan kacagva az is elgúgyogte: — Baba!

Mindjárt egymáshoz is kívánczolt a két csöppség. Egykoruk is lehettek, mindegyik huszonnégy-huszonhathónapos.

S hogy megbarátkozott egymással a két gyerek, a két anya között is elolvadt a nagy jégtorlasz. Előbb egymásra mosolygott a kettő, természetesen akaratlanul, mintegy magától és mindegyiknek a szemében az anyai büszkeség és boldogság ült, azután beszélgetni is kezdtek egymással, előbb vontatottan és kimértén, sablonosan, halkan, azután élénkebb és melegebb lett a beszélgetés.

Élvezetükre szolgált a társalgás, hiszen nem csupán a divatról és Pestről meg effélékről beszéltek, hanem magasabbrendű komolyabb dolgokról is. A legujabb darabokról, amiket láttak, a legujabb regényekről, amiket olvastak: ezt magasztalták, azt leszólták, triviálisnak találták, tele utszéli szellemeskedéssel és trükkökkel... és mindegyik asszony azt állapította meg magában a másikról, hogy körülbelül egyforma izlésük van, tehát barátnőnek predesztinálta őket tán az Isten is.

És mintegy kifejezést akarva adni ennek szóval is, az egyik már sajnálkozott, miért hogy nem Budapesten lakik ő is. Akkor találkozhattának még máskor is. Gerbeaudnál vagy a korzón, esetleg kölcsönösen meg is látogathatnák egymást... de hát sajnos, ő állandóan vidéken lakik s csak ritkán látogat fel Pestre.

A másik is sajnálkozott s ha már így vagyunk — gondolta — be is mutatkozom az utazó társnőmnek. Ezzel fel is emelkedett kissé a helyéről, kinyújtotta keztyűtlenített kis kezét és mosolyogva megmondta, hogy ő kicsoda.

— Türkössy Tihamérné, császári és királyi kamarás neje.

— Vagyis méltóságos asszony — gondolta a másik és elpirult. És csak zavarodottan vizsgálgatta a bemutatkozást s valami szégyenkezés-féle fájdalmas szint adott a hangjának, ami voltaképpen nem más volt, mint a polgári önérték hiánya.

— Keresztesné vagyok, — mondta halkan. — Keresztes Bertalan Jánosné.

Keresztes Bertalan Jánosné! A szőnyegkereskedő neje, aki elad és vesz perzsákat és más holmit? A kamarásné arcán jéggyé fagyott az előbbi mosolygás és a nagynehezen elolvadt jégtorlasz megint ott meredt közte és a másik között. Keresztes Bertalan Jánosné! Ezzel akart ő együtt lenni Gerbeaudnál!

Eszébe is jutott rögtön, hogy még kinyújtva tartotta a kezét és vissza is húzta

azon nyomban, szeme a gyereket kereste. Látszik-e még a másikkal... mit csinál?

A két gyereknek mindegy volt, kamarás-e az atyja, boltos-e, mert egymásra nevetgéltek, úgy játszottak. — Csecse baba, — mondta az egyik, — csecse baba a másik, de a kamarásné ő méltóságának nem volt mindegy. Kiszólt az üvegajtón a dadához, arisztokratikusan, de voltaképpen csak üzleti hangon:

— Vigye ki a gyereket, Borcsa.

Ez volt az utolsó szót, ami kiejtett a száján, míg a fülkében ült. És a másik asszony is hirtelen megnémult, csak az a szégyenkező pirosság állandósult meg rizsporozott arcán és két szeme harmatos is lett, égett is...

... Budapestől Szolnokig rövid az út, két óra alatt megteszi a gyorsvonat, de ez a rövid idő is elegendő ahhoz, hogy jéggőz fagyott vizek, ha el is olvadtak, megint jéggőz dermedjenek két ember között.

GYERMEKVILÁG

Editke és a pinyőke.

*Pinyőke, pinyőke, pinyegess,
Magas ág hegyéről integess!
Szerelném, ha hozzám szállnál
Integed feléd a tele tál.*

*Pinyőke, pinyőke, szállj ide,
Két karom kitárom izibe!
Sok pinyőke, szőke búzaszem
Kínálkozik néked szívesen!*

*Pinyőke, pinyőke, mégse jössz?
Nem hallok, hogy hívlak? Mi a szösz?
Megharagszom s baj lesz, meglátod,
Mindjárt a kutyusért kiáltok!*

*Jössz, Doli gyorsan, ugorj hát!
Ezt a magas bokrot ugord át,
No, most meglakolsz kis pinyőke,
Mért nem repültél le előmbe!*

*De a Pinyőke csak billeg,
Editkének búcsút integ,
Doli nagyot ugrik s elterül, —
Kis pinyőke vígan elrepül!*

Erzsike néni.

Cenk óriás

(Rege)

Elbeszéli Dezső bácsi

— Édes fiam, ne menj el! Te erős leány vagy, de Cenk óriás százszor erősebb mint te.

— Százszorta erősebb nálam? — kiáltott fel sértett önértéssel Bors vitéz és kezében levő dárdáját a terem kőfalának repítette. Hej! a dárda zugott, bugott. S lássatok csodát! A borzasztó erővel hajított hegyes acélrud keresztül furta a vastag kőfalat. Még a királynak is elállott a szája.

— No fiam, most már igazán látom, hogy erős vagy. Nem bánom hát menj! Hátha vitéz hősi tettel még magadnak is szerzesz külön egy szép királyságot.

A királyné mikor meghallotta, mi a terve a legnagyobb fiának, sokat sirt és bánkódott, de a végén ő is megvigasztalódott. Utravalóul vajás cipőt süttetett a fiának. Meg is töltötte cipővel színültig a tarisznyát.

— A jó Isten megáldjon! Járj szerencsével! — Bucsúztak el a fiutól. Denge is megállta bátyját s kijelentette, hogyha Bors vitéz egy éven belül bármily okból haza nem tér, bizony utána megy, s legyen akárhol, feltérsi.

Bors vitéz jól felcsomagolva, nyíllal, dárddal, karddal, erős pajzsral felfegyverkezve indult fekete paripáján. Sebes vágatva nyílet felé tartott. Már egy egész napon át vágott. Reggeltől napestig le sem szállott a lováról. Éhes lett. Gondolta magában, ugyanis

már este van, itt az utolsó nagy nyárfa alatt lepihen ma éjszakára. Lovát oda kötötte a fa törzséhez, hadd legeljen. Ő meg elővette az elemőzsíát, s vígan neki látott a vajás cipőnek. Hát amint eszik, eddegél, egyszerre csak egy sereg fekete holló repülve közeledik a hatalmas nyárfa felé. Nagy károgással le is telepednek a fa ágaira. Itt volt a hollók rendes éjszakai tanyája. Amig elhelyezkedtek, folyton károgtak, de amint elfoglalták megszokott helyüket, érthető nyelven beszélgetni kezdtek egymással.

Közöttük volt egy fehér holló is. Ez volt a király. Fején arany koronácska ragyogott. Ő kezdte meg a beszédet:

— Kár, kár, kár! Hej az a gonosz Cenk óriás ma ismét elvitt egy szép leányt. Látam amint a vérét mind kiszívta. Azután a körmével a földbe mély gödört ásott, s abba temette el a szerencsétlen teremest.

Amint e szavak elhangzottak, egy szép ezüstös ragyogó toll hullott le a fáról, éppen Bors vitéz mellé a földre.

Bors vitéz a gyönyörű tollat kezébe vette, megforgatta, megbámulta s azután zsebre vágta. Erre hirtelen mély álom ereszkedett le szempillájára. Elaludt. Pitymalatkor, mikor felébredt, a hollókat még a fán találta. Egyszer csak ijedten megszólal a fehér hollókirály: Jaj! Most veszem észre, hogy a legcsodásabb erejű bűvös tollamat valahol elhullattam. Pedig akinek ez a birtokában van, az még Cenk óriással is bátran kiállhat küzdelemre.

Bors vitéz örömmel hallotta, hogy a tollnak milyen varázsereje van. Gondolta magában: Éppen erre a bűvös tollra van most szükségem. Már azért is megtartom. Bizony nem adom vissza! S a bokor sürűjébe meghúzodva tetette magát, mintha aludnék.

A hollók még egy ideig a fán tanácskoztak, azután egyszerre mindnyájan szárnyra kelve villámgyorsasággal elrepültek messze az öperenciás tenger felé. Bors vitéz is felült paripájára s folytatta útját. Este megérkezett Fekete országba. Azonnal jelentkezett a királynál, s előadta ide érkezésének okát.

— Jaj kedves barátom! — szólt a Fekete király szomorúan. — Ha azért jöttél a mi országunkba, akkor a halál karjába jöttél. Cenk óriás testét nem lehet megsebezni. Ha pedig álmából felébred, s ott a közelben talál, örök bucsút mondhat az egész világnak!

— Ne félj Fekete királyom! Van a zsebemben egy bűvös toll. Megtöröm éjjel Cenk óriás erejét.

S felmutatta a tündöklő varázstollat.

— Ismerem a tollat. No ha meg tudtad szerezni, ezzel már mehetsz valamire. Hát csak kísérje szerencse a tervedet. Én örülnék leginkább, ha elpusztítanád az óriást, aki két szép leányomat elrabolta s megölte.

Azon az éjszakán Bors vitéz a Fekete király vendége volt. Jó vacsora után nyomban lefeküdtek, mert Bors vitéznek korán reggel kellett utra kelni, hogy a legsebesebb vágatással este Cenk vára alatt legyen.

Ugyis történt. Jó paripája a leggyorsabb felhővel versenyzett. Este azután elérkeztek a vár alá. A nap éppen bucsúzott a kietlen, pusztai vidéktől, mikor egyszerre lágyan mint az eolhárfa zengeni kezdett a fehér oszlopos várfal. S ahogyan sötétedett a táj, ép oly mértékben világosodott és színesedett a várat környező bástya. Amire a csillagok is ragyogni kezdtek, s szivárványszínű vár egészen átlátszóvá lett, s közepén feltűnt a rettenetes Cenk óriás lomha nagy teste, amint hanyatfekve aludt.

Nosza eljött a kedvező alkalom! Bors vitéznek nem volt sok ideje az álmélkodásra. Lovát béklyóba rakta, hogy el ne szökjék, ő pedig egyenesen a várkapu felé tartott. De — sajnos — annak hatalmas kilincset még elérni sem tudta. Mit tegyen? Vállát neki vetette a kapunak. Hátha a nyomásnak enged. Hiábavaló erőlködés volt. Ekkor eszébe jutott a bűvös toll. Elővette, s megérintette azzal az óriási szárnyas kaput. Amire az nagy dörömböléssel mint egy tündérszóra megnyílt Bors vitéz előtt. Alig ment előre egy pár száz lépést, Cenk óriás iszonyu nagy fejéhez ért. Akkor látta csak milyen kicsiny és rövid a kardja! A lándzsája sem megy be az óriás agyvelejéig, akármilyen erővel hajtsa azt. Nincs más hátra mint a kardjával markolatig beleszúrni a nyak vastag ütőerébe, attól biztosan elvérzik az átkozott. És Bors vitéz acélkardjával nekiszurt

az erősen lüktető, dobogó ütőérnek, de a kard az óriás vastag, kemény bőrén félkörbe hajolt, azután mint egy gyöngye gyufaszál ketté törött.

Most az egyszer Bors vitéz is megszeppent. De csak egy pillanatra. — Igaz ám! A biztos fegyver nálam van! — suttogta magában vigasztaló hangon. — Az ezüst varázstoll... ez majd megteszi a hatását! —

Belenyúlt a zsebébe, hogy elővegye. De sehol sem találta. A varázstoll hogy, hogy nem nyomtalanul eltűnt.

— Szervusz világ, vetett ágy! Nekem ugyan befelegett! — sóhajtott magában Bors vitéz — Most már egyetlen és utolsó mentőszál csak a szökés lehet! Nincs más hátra! S bár egy vitéznek szégyen a szökés, mind lehet szégyen, hogyha hasznos! Ilyen gondolatok közben gyorsan a kapuhoz ért. De a kaput ismét zárva találta.

— Végem van! — kiáltá kétségbeesve. — Élve innen már meg nem szabadulok! — És busan leült a vár egyik márványlépcsőjére, s aggodalommal várta a hajnalt, mikor biztosan leszámolásra kerül a sor. Az álom bizony messze elkerülte Bors vitézt. Álmatlanul merően nézte az óriást, aki mozdulatlanul feküdt. Majd szivdobogva kémlelte az ég peremét. Vajon mikor halványodik az ég alja? Mikor hajnalodik? Mert akkor ébred föl az óriás. (Folytatjuk).

Számrejtvény.

Tiszti rang	16, 8, 12, 7, 27, 28, 29.
Levegőben hímál	16, 10, 21, 15, 30.
Pusztító rovarfaj	6, 5, 25, 9, 20.
Hegység Európában	13, 23, 17, 4.
Olasz városnév	31, 2, 26, 8.
Füu név	18, 22, 11, 24.
Hasznos házi állat	14, 13, 19.
Szeszes ital	1, 13, 3.

1—31-ig Berzsényi Dániel egyik költeményének kezdő sorát kapjuk.

Beküldés határideje október 1.

A megfejtők neveit az október 5-én megjelenő vasárnapi számban közöljük. A megfejtők között egy szép könyvet sorsolunk ki.

Dezső bácsi postája

Pártos Mária, Temesfüves. Leveledből látom, hogy rendszerető és illedelmes leányka vagy. Szépen megvonaltad a papírt, s úgy írtad egymás mellé gondos betűidet. Azt az öreg tanító bácsit tiszteld és szeresd. Neki köszönheted, hogy kis leány léfédre elég helyesen tudsz írni. Olvass sokat. Mesén kívül más kisebb elbeszéléseket, ismeretterjesztő könyveket is olvashatsz abból a népkönyvtárból.

Puskás Irénke, Ikafalva. Örömmel sietsz hozzá? Örömmel is fogadlak. Irod, hogy árva kis leány vagy. Nem vagy, édes leányom, árva, amíg a jó Géza bácsiék háta mögött állanak és szeretettel felnevelnek. Fáradozásukat háláld meg jó tanulással. Hiszem, hogy ezzel örömet szeresz nekik.

Sepsy Andí, Egri. Ez a helyes. A te korodban a tanulásnak, a kézimunkának és a játéknak kellene lennie, szórakoztatón és együttesen kell kitöltenie a napot. A játékból Kató, Mária és Janka is kiveszik a részüket, ugy-e? A csillagokról szóló meséket szereted? Meséljek neked a Marsról? Arról is tudok mesélni kedves Andikám. Csak türelemmel várj a sorára. No látod én is szorgalmas levélíró vagyok. Rögtön válaszoltam kedves bemutatkozásodra.

Nemes Melán, Sepsiszentgyörgy. Tiszta álomvilágodban képzelj el engem úgy, hogy méltónak talál, a további szeretetre. Örvendek, hogy nagyobb leány léte és meséimet elragadóknak tartod. Céltom, hogy lelkemmel elragadjam a gyermekvilágot abba a tündérvilágba, ahol a szépen szóló szőlő és a csengő barackon kívül a béke és összhang gyümölcsei teremnek, s a fajszeretet áldásos napja ragyog.

Vavrinszky Elluska, Halmagy. Jól esik tudnom, hogy nagyon megszeretted Dezső bácsi meséit, s máj nagyon várod a következőket, mert előre gondold, hogy „azok is mind nagyon szépek lesznek!” Igyekezem — édesem — hogy azok is megérdemeljék tetszésedet. Személyesen is szeretnél engem ismerni, mert akkor — amint írod — szóval is sok mesét mondanék el neked. Igen ám, de akkor a nagy almafa alatt mind mellettem ülnél a padon, én meg reggeltől estig mind csak neked mondanám el azokat a színes történeteket, amiket én Meseországban a saját szememmel láttam. Csak-hogy akkor mit szólna a többi fiam és leányom, a gyermekvilág sok ezer olvasója, ha csak az én kis Elluskámnak mesélnék. Nehogy megharagudjanak reánk, úgy kell beosztanom a dolgot, hogy a meséből neked is, másnak is egyformán jusson. Jó lesz?

Kovács László Pál, Fogaras. Hogyne látnálak szívesen kedves Laci Pali barátom. Hát csak látogass meg itt a szerkesztőségben. Majd megmutatom neked azokat a hatalmas nagy nyomdagépeket, amelyek a nyul farkok meséket sokszorosítják. — Mesés könyvet is kapsz, ha a megfejtők közül a te nevedet fogják kihuzni. Én is csókollak szeretettel.

A piros rózsá. Jönni fog.

Jeremiás Rózsika, Szováta. Hát majd karácsony után találkozunk. Akkor majd megfajthatsz a rejtjéneket, s azt is megsughatod, hogy milyen az értesítő? S mit hozott az angyal?

AZ AUTÓ

Melyik a legjobb kocsi?

A garázsban, egy puffogó nyersolajmotor ropogása, benzinszag és zürzavaros hangáradat közepette találkoztam a Sofförrel. Az orrától a cipője sarkáig olajos volt; a kezében egy olajos tartott s épen a motorját kente, amikor a vállára ütve reákiáltottam: jónapot.

Felemelkedett; az arcán mindenféle jókívánság tükröződött s mikor megmondtam, hogy miért jöttem, így kiabált: Hogy mi a jó autó az én véleményem szerint?! Hát jó autó az, amivel menni lehet s nem az ilyen ősrégi skatulya — mutatott rá a saját masinájára. Ezzel elfordult, de mikor látta, hogy nem tágitok, folytatni kezdte:

— Jó autónak tartom én, kérem, legelőször is azt, amelynek jó rugózása van. Világéletemben mindig csak arra törekedtem, hogy egy jó rugóju autóba kerüljek. Sajnos, nagyon ritkán sikerül az embernek ilyen találnia. Volt egy Brennbabor gépem, éppen úgy rugózott, mint egy parasztszekér, ez a kocsi pedig tönkreteszi a saját motorját. Minden tura után van valami javítani való rajta. A csavarok meglazulnak, benzinevezetékek eltörnek, a kurblióról leesik a fogantyú, ilyenek történnek vele. Soha annyit nem javítottam, mint ezen a gépen.

— Sajnos, már használt állapotban vetjük. Ha én vennék kocsit, csak újat vásárolnék. Az ember akkor tudja legalább, hogy új és jó kocsit kapott s nem kell az első hetekben minden nap valami újabb, eddig nem látott hibát felfedezni. Ami pénzt megtakarít az ember a használt kocsit vásárlásában, azt bőven visszafizeti a sok bosszúság, amit a használt gép okoz. Nem mondom, vannak kivételek is, például — s rámutatott egy nem messze álló Graef et Stift kocsira — ez a gép kilenc éves és még könnyedén bírja a kilencvenkilométeres tempót. Ez jó kocsi.

— A nagy kocsit jobbnak tartom a kiskocsinál. Tudom, hogy sokan másképp vélekednek, de én egyénileg jobban szeretek nagyval járni. Tudom, hogy a városban, vagy rövidebb távolságokra gazdaságosabb egy kiskocsi, de nagyobb megterheléssel menni jobb a nagy géppel.

— Speciálisan legjobban tetszik nekem a legújabb ADM típusu hathengeres Austro Daimler gép. A legmodernebb felszereléssel, négykerékfékkel és 40 lőerővel ellátott kocsi az én ideálom. Ezenkívül tetszik a szintén új AF 1 típusu, négyhengeres 32 HP Austro Fiat.

Ezzel szívélyesen kezet rázott velem, amittől én is olajos lettem, ő viszont nem lett tisztább s visszafordulva az autójához, nyugodtan kente tovább.

Európa nagy dija

Az eddig előttünk fekvő rövid jelentésekből kitűnik, hogy vasárnap a monzai pályán megrendezett Európa nagy dija motorbicikli versenyen a német gépek nem vettek részt. A verseny nagyon jól sikerült és a következő eredményekkel záródott: 250 ccm.-es motorok. Pálya hossza 200 km. Huszan startoltak, célhoz érkezett 9. Első Van Geert belga (Rush) 1 óra 58 p. 45.2 mp. (Átlag 102.5 km.) 350 ccm.-es gépek. 300 km. 25 startoló közül célhoz ért 8. Első Simpson (A. I. S.) 2 óra 38 p. 22.6. (Átlagsebesség 113.5 km.) 500 ccm.-es motorok. 400 km. 23 startoló közül 9 ért a célhoz. Első Mentasti (Guzzi). 3 óra 03 p. 43 mp. (Átlagsebesség 130.6 km.)

A sofförmizéria orvossága

Az autótulajdonosok között már régóta általános a panasz, hogy a sofför fizetése és általában a vele kapcsolatos kiadások igen nagy terheket rónak a tulajdonosra. Ez kényszerít sok kevésbé tehetős tulajdonost arra, hogy autóját eladja és nagyon sok embert visszariaszt az autótulajdonosi állástól. Nem kell azt figyelembe venni, hogy egyes rosszakaratu vezetők akár lelkiismeretlenségből, akár könnyelműségből az autótulajdonosoknak anyagi károkat okoznak, de az a tényleges kiadás, ami a sofförök fizetésével jár, olyan megterhelést jelent, hogy minden autótulajdonos szívesen szabadulna tőle. Ezekből a terhektől könnyen megszaba-

dulhatnának a tulajdonosok, ha alkalmaznák azt a szokást, ami külföldön, különösen Amerikában már hosszabb idő óta uralkodik, hogy a tulajdonos maga vezeti autóját. Egyszer már megemlékeztünk erről a jó szokásról, aminek különösen most, a kisautók mind jobban való terjedésével van jelentősége, mert ezek csak akkor előnyösebbek a nagy kocsiknál, ha a tulajdonos maga vezeti őket.

Mindenestre rendkívül hasznosnak bizonyul az is, ha a tulajdonos alaposan ismeri az autót, mert egyrészt az esetleges hibákon önmaga is tud segíteni, másrészt a sofför kisebb hiba esetén nem ármithatja gazdáját azzal, hogy esetleg nagy javításokra van szükség.

Apró hírek

Északnémetország motorkerékpáros utibajnokságát a Német Automobilklub (ADAC) rendezésében a hannoveri 30 kilométeres pályán futották le. A versenyt a düsseldorfi Müller nyerte meg NSU motorján 18 p. 36.1 mp. alatt.

A Német Automobilklub frankfurti kerülete szeptember 21-én síkföldi versenyt rendez motorkerékpárosok számára a következő útvonalon: Frankfurt — Offenbach — Hanau — Darmstadt — Aschaffenburg.

A san-sebastian-i nagy díjért négy Delage, öt Mercedes és három Bugatti kocsit fog szeptember 27-én versenyezni. A Delage-gépeket R. Thomas, Benoist, Dive és Morel vezetik. Az Alfa-Romeo gyár nem vesz részt a versenyen.

A mainzi országúti motorbicikli versenyen első lett Knappe (Frankfurt) 4 óra 35 p. 58.5 mp., második Tommasini (Wiesbaden) 4 óra 38 p. 13.5 mp.

EREDETI
"FORD"

személy kocsi,
teher kocsi, ---
Fordson-tractor
és alkatrészei

2025

gyári árakban szállít

TEUTSCH GYULA
képviselő gépgyára,
Brassó.

S. R. A. și
LEONIDA
& Co. Unite

brassói fiókjához
(Rezső-körút 5. sz.)

"CHEVROLET"
luxusautók érkeztek!

BÉLYEGGYÜJTŐ

Uj román bélyegek

A postai tarifa általános emelése szükségessé fogja tenni az emelt díjaknak megfelelő bélyegek kiadását. Bár a postaigazgatóság az új bélyegek kiadását még nem jelezte, azonban a közszükséglet elől nem tud kitérni.

Az aratópár-rajz eredete a magyar arató bélyegeken

Az aratópár-rajz bélyegek először 1915-ben kerültek forgalomba. Ez a jellegzetes magyar bélyeg, amely az arató párt immár majdnem 9 éve állami szolgálatba állította, egy 1910-es versenypályázatból vette eredetét. Az arató párnak 9 évi állandó állami tevékenysége szakadatlanul tartó télen-nyáron, éjjel-nappal folyó aratási munkája, amellyel néhány száz évig arathatták már a Nagy Alföldet, arra indította Hesshaimer Lajos grafikai művészt, hogy javaslatot tegyen az aratópár pihentetésére ennek alapján meg is rajzolta humoros rajz bélyegeit, melyeken az aratópár a verejtékes, hosszas munka után kedélyes falatozással pihen. Hesshaimernek a müncheni „Sammler Woche“-ban megjelent humoros-bélyegtervezését közölte a Magyar Bélyeggyűjtő is, amely vázolta egyúttal az eredeti aratópár-rajz kezelését.

Eszerint az aratópár, mielőtt állami szolgálatba lépett volna, négy évig már magánüzemben állott egy reklám bélyegként. Az említett újság közli a reklám bélyeg képét is. A reklámbélyeg rajza megegyezik a postai bélyegek rajzával. Felül kétsoros felirata van: „Mezőgazdasági és ipari kiállítás“, lent egy sorban „Nyíregyháza, 1911 szeptember 3—11.“

A magyar bélyegek közt különben még olyan bélyeg, mely alkalmi bélyegből lett postai bélyeggé. És pedig a harmadik hadsági-bélyegsorozat 15 filléres bélyege, mely előbb a 32. gyalogezred propaganda bélyeg volt.

Tévfolyam a svájci képeslevelezőlapok

A svájci postaigazgatóság az idén az idegenforgalom emelésére képeslevelezőlapokat adott ki, amelyek a címoldalon svájci vidéki képei láthatók. A 25 rappenes levelezőlap egy részére érdekes tévedés került; a tájkép mellé ugyanis „Davos falu“ felülíratot a zás, holott a valóságban a Davos melletti Sarnig falu képe van a levelezőlapon. A tévedés később észre s így a lapok jó részén van a helytelen felirat, úgy, hogy ez a „tévfolyam“ semmiesetre sem lesz ritkaság.

Bélyegkülönlegességek

A német háromszáz márkás zöld színű alapszírből bélyegre felülíratolt 2 milliós bélyegből fordított felülíratú, használt példány is előfordul. A 50 milliós olaj-zöld színű bélyegből egy fogatlan függélyes bélyegpár került felszínre.

Az arany márkás
Michel Europa
katalogus
1924—1925-re
már kapható.
Ára franko 200 Lei.

Nachtragok havonként szállíthatók darabonként 15 lei. — Fogazatmérés 8 lei. — Csipesz 90 lei. — Vízjelkereső 35 és 80 lei. — Egyoldalú ragasztó 12—18 lei, kétoldalú 25—30 lei. — Cserefüzetek 6 és 15 lei. Utánvételezésnél 6 lei pótdíj.

Bel- és külföldi bélyegeken állandó nagy választék! — Hiányjegyzékre (Mancolistára) árat közlik és kívánatra szállítok. Katalogusok, albumok, albumnachtragok megrendelhetők. Közép és előrehaladott gyűjtőknek letét vagy referencia ellenében választékot is küldök. — Szerencseborítékok 2 leitől 100 leig kaphatók. Bizományosok magas jutalékot kapnak. Gyűjteményeket veszek. — Csak 2 lei válaszbélyeg csatolása ellenében válaszolok.

KEMÉNY A. bélyegkereskedő
ORADEA-MARE, STR. VLAHUTA 50.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.
Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

ACÉLLEMEZ ÜZLETI 401

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablakiredőnyt, Napellenző szerkezeteket gyártunk és legolcsóbban szállítunk. Arajánlattal díjtalanul szolgálunk

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. COGALNICĂNU 16.
TELEFON 11-94 (volt Várady Zsigmond-u.) TELEFON 11-94

714

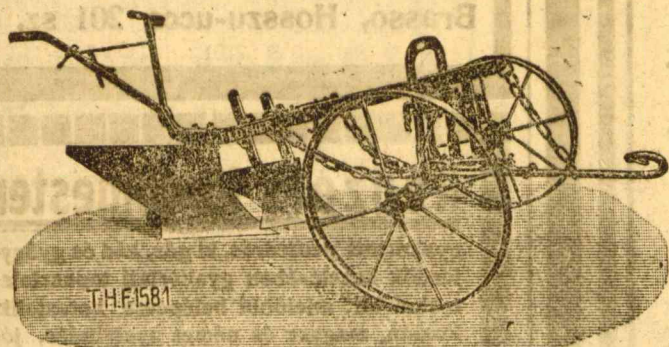
Erdélyi szász gazdasági egyesület

GÉPOSZTÁLYA

Központ: NAGYSZEBEN, Só-ucca 22.

Fiókok: MAROSVASARHELY Kálvintér SEGESVAR Bajor-ucca MEDGYES Laktanyatér

állandóan raktáron tartunk

Ekék acélból
váltó és egyetemes
Ekék fagerendéllyel
váltó és bácskai
Ekefejek acélból
váltó és egybarázdás
Ekecsavarok
mindennemű
Vasboronák
rendkívül olcsón

Rétigyalu
Szőlőprések
Szőlőzúzók
Gyümölcsörlők
Pálinkafőző-üstök
Borszivattyúk
Triőrök, gabonának
Triőrök, lencsének

legjobb minőségben
és versenyképes árak
mellett:

Szecskaágók
Répavágók
Tengeriszár-apri-
tógépek
Vetógépek
Műtrágyaszórógépek
Rosták
Tengeri morzsolók
kézi- és géphajtásra
Burgonya-szedőgépek
Tejfölözőgépek
Tejszállítókanak
Malomkövek
Benzinmotorok
2-22 lóerőig.

Jó minőségű bányai préselt

rétiszéna

kapható.

726

HELD és TÁRSA LUGOJ.

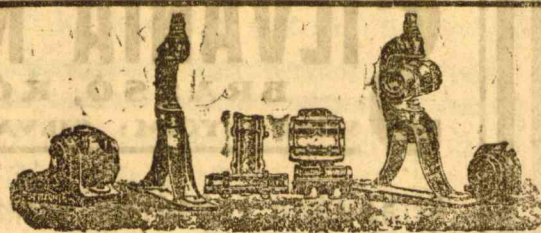
Legtökéletesebb, legizlésebb

**hálószoba és egyéb
butorok, amerikai
irodai berendezések**

FODOR TESTVÉREKNÉL

a Falpari és Árukereskedelmi R.-T. Ierakata.
TARGU-MUREȘ, KORZÓ-KÖZ

9600

TRANSMISZIÓKAT

GYŰRÜSKENŐCS-CSAPÁGYAKAT

legjobb kivitelben, u. m.

0-0 az összes 0-0

TRANSMISZIO ALKATRÉSZEKET

készíti és raktárról szállítja

0-0 azonnal 0-0

TEUTSCH GYULA

GÉPGYÁRA — BRASSÓ.

208

Nagy belföldi biztosító társaság

főügynökséget állít fel a Székelyföld és
Barcaság nagyobb városaiban és evégből
alkalmas

vezetőket és hivatalnokokat keres

belső és külső szolgálatra, kedvező feltéte-
lek mellett.

Ajánlatokat kérjük „Existencia” jeligére
e lap kiadóhivatalába küldeni.

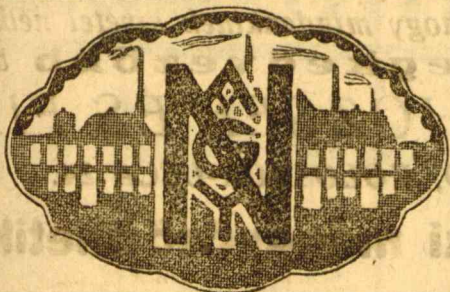
Alkalmi vétel:

Tractorok
Locomobilok
Cséplőgarnitúrák
Esztergapadok
Gyalu-Maró-
gépek
stb.

2063

„Gépvásár”

Brassó, Kut-ucca 48. sz.

CAROL NAGY

FABRICA DE CRAVATE ȘI PANGlici — NYAKKENDŐ-
ES SZALAGGYÁR — KRAWATTEN- UND BANDFABRIK

TELEFON: 5-99, 16-38

TIMIȘOARA

Telegrama: „NAGYBAND”

586

Hölgyek és masamódok figyelmébe!

Párisi és bécsi mintára, modern, villanyerőre berendezett női kalapgyárat nyitottam bécsi munkásokkal, ahol a legelegánsabb és legújabb párisi és bécsi formák után új filz- és velour-kalapok készülnek. Filzkalapok már 350 lejtől. Masamódok óriási árkedvezményben részesülnek új árunál és alakításnál. — Egyben tudatom a t. hölgy és masamód vevőimmel, hogy alakítások 48 óra alatt elkészülnek. — Minden hölgy, mielőtt kalapját megvenné, tekintse meg kirakatomban feltűnően olcsó árait, melyek Nagyromániában a legolcsóbbak. Továbbra is a t. vevőim párfogását kérve

Kalapüzlet: Kapu-ucca 40. szám.
Gyár: Kapu-ucca 6. szám.

2004

teljes tisztelettel:

K. Szabó Rózsika.

SILVANIA MŰSZAKI R.-T.

BRASSÓ, KÓRHÁZ-UTCA 64.
SÜRGÖNYCÍM: „SILVANIA.” TELEFON: 89 és 125.

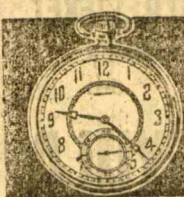
Allandóan raktáron vannak különböző üzemekhez szükséges

műszaki cikkek,

u. m. keret-, kör- és szalagfűrészlapok, hasasfűrészek, gyalukések, csiszolóárúk, reszelők, gépszijak, tömítőanyagok, csapágyfémek, gummiárúk, olajok és armaturák.

Fa- és vasmegmunkológépek, villany- és benzinmotorok.

2066

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Ház- és gyárépítésre kedvezően fekvő

beltelkek

szabadkézből becsárban eladtnak.
Iparvasút csatlakozás könnyen lehetséges.

Érdeklődni lehet Áruforgalmi Bank Rt., Brassóban,
Károly herceg-ucca 17. 5717

A legfenségebb és fegfinomabb a

„PIERRE”

BOROTVAPENGE

Svéd acél ezüsttel vegyítve.

Csak 8 lei darabja

Központ: Bukarest, Str. Donici 1.

Megtakarít

20%-ot,

ha őszi szükségletét női szövetekben és velourokban, minden színű selyemtrikókban, férfi öltöny, felöltő- és nadrágszövetekben. Mindenfajta kellékben, férfiöltönyökben, raglánokban és gyermekszövetekben, elsőrendű siffonokban és flórharisnyákban a

TEXTILA cégnél

szerzi be

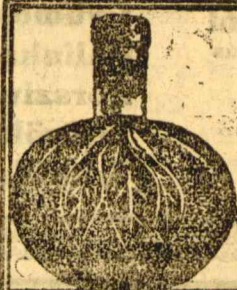
Brassó, Hosszu-ucca 201 sz. a.

2101

Képzett fürdőmester

gyakorlott pedicűrös, ki gőz, kád és gyógyfürdők kezelésében gyakorlati tapasztalatokkal bír, mielőbbi belépésre kerestetik. Román, magyar és német nyelvtudás, józan életmód feltétel. Bizonyítványmásolatokkal felszerelt ajánlatok „Allandó” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

720

LICHTWITZ
LIKÖRÖK
MILÁGHIRŰEK

ÉDES MUST

ELSŐ
KÜLDEMÉNY
MEGÉRKEZETT

FLEISCHER GYÖRGY
BORNAGYKERESKEDŐNÉL, KÓLOSTOR-U. 23.

Csak néhány napig tart!

Rendkívüli alkalom!

MINDENKINEK FONTOS!

A nagyérdemű közönség széles rétege használta már ki a mai napig üzletünk felosztása folytán rendkívül olcsó árainkat és előnyére meggyőződhetett arról, hogy áraink jóval alatta állanak az egyes cikkek mai napiáránál.

Kiköltözködésünk időpontjától csupán néhány nap választ el, mely időre az összes raktáron levő cikkek árát ismételtelen redukáltuk, hogy mindenkinek kivétel nélkül alkalmat és lehetőséget nyújtsunk ruházati cikkekbeni szükségletének legkedvezőbb beszerzésére.

Teljes tisztelettel

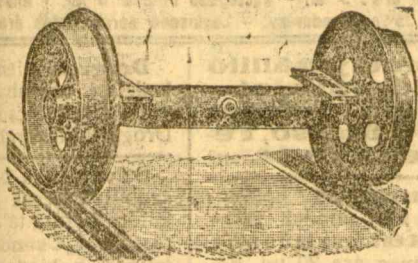
KLEIN JÓZSEF ÉS FIA

BRASSO, KÓLOSTOR-UTCA 24.

Vételkényszer nélkül!

Mindenki meggyőződhetik!

2096

IPARVASUTI ANYAG

Öntött acélkerekek, keréktengelyek, csap-
agyak, fordítóköröngök, váltók, sinék, sín-
szegek, acél-talpfák, csavarok, gőmbfa száll-
ító kocsik, bilénő-kocsik, valamint minden-
fajta iparvasuti lokomotivokat szállít:

Transsylvania R.T.

Iroda:

BRASSÓ, LOPIAC 32 SZAM.

Telefon szám: 53., III. osztály.

Tölgy-talpfát

megvételre keresünk minden tételben 250,
260, 270 cm. hosszú, azonnali szállításra.

Ajánlatokat

ORIENT-IMPEX Imp. Export, Arad továbbít.

OPTIKAI MŰHELY

órák, aranyneműek
mindenfajta javítások

BRASSÓ, KAPU-U. 10

2046

VEREINIGTE CARBORUNDUM & ELEKTRITWERKE A. G. ALT-BENATEK, WIEN.

vezérképviselője és irodája Nagyrománia részére:

KAMARYT & MEDER

MŰSZAKI ÜZLET

ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN: KANN & HELLER, BUDAPEST-WIEN.

Főüzlet:
Brassó, Weisz Mihály-u. 15.
Telefon: 47 és 613.

Távírási cím:
„K A M E D E R,”
Braşov vagy Timişoara

Fiók:
Temesvár, Bonnaz-ucca 12 a.
Telefon: 21-48.

2045

Szállítunk raktárról:

FENTI GYÁR VILAGHIRŐ CARBORUNDUM- ÉS ELEKTRIT ANYAGÁBÓL KÉSZÜLT:

csiszolókorongokat, reszelőket, fenő- és
lehúzó köveket mindenféle alakban, mé-
retben és keménységben az összipar
részére;

„Bohemia - Crystallit” — korongokat,
üveggyárak részére;

Carborundum — vágókorongokat a
márvány- és kőipar részére;

- V i s z o n t e l á r u s i t ó k n a k k e d v e z m é n y ! -

„Electrit C” csiszolókorongokat a faipar
részére:

Eredeti „Carborundum” és „Electrit”
csiszolóport;

Eredeti „Carborundum” csiszolóvásznat
és papírt, továbbá mindenféle speciális
csiszoló árut.

Arajánlat díjmentesen!

TUZIFA hasábos és felvágott
KOKS DARABOS

SZÉNA KAPHATÓ

Tontsch-féle raktár

Weiss Mihály-ucca 29

2054

Telefon 286-os

**Kaiser-
Borax**

az arcbőrt fehériti és lágyítja.

MOTOROK

732

Szivógáz 30, 40, 70 HP
Benzin 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 és 20 HP
Nyersolaj 10, 14, 18 és 20 HP
Diesel 40 és 45 HP

GŐZGÉPEK

Félstabil 30, 40 és 70 HP
Compoundstabil 50, 70 és 80 HP.

Az összes gépek gyárilag javítva azonnal
szállíthatók, kedvező ár mellett.

Kérjen árajánlatot!

Friedrich Testvérek, Timisoara.

Fedezze őszi szükségletét

Olcsó
árak

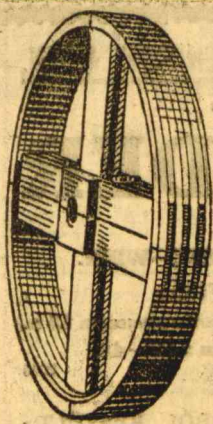
Selyemszövet
Gyapjuszövet
Kabátplüs
Sifon
Barchet
Szőnyeg
Butorszövet
és cipőkben

Olcsó
árak

„Au Printemps de Bukarest R. T.”

Brassó

(Ezelőtt MISSIR R. T.)

CHRISTEL-típusú
faszj-
korongok
egyedárúsítása.

Schiel Testvérek gépgyár r. t.
városi lerakatában, BRASSÓ.
Fiókraktárak: Arad, Kolozsvár, Medgyes, Temesvár, București, Jasi, Bălți. 2058

Megérkeztek
a budapesti
könyv-
ujdonságok
a Brassói Lapok
könyvosztályába.
Kérje díjtalan könyvárjegyzékünket!

Szőrmefestőde
minden színben. Gyors és olcsó árak.
Gőzfestőde: „ENGEL” Fágáras. Átvevőhelyisége: Brassó, Lópiac 28 sz. Ruhákat, kabátokat stb. szépen fest és vegyileg tisztít. 5833

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a
Römer-étterem
téli helyiségét ma, szombaton este 5837
nyitom meg. Elsőrendű ételek, italok, zene és pontos kiszolgálás.
Tisztelettel I. SOSOIU bérnök.

Arverési hirdetmény.

A. K. T. 306 §. alapján az 1924. évi szeptember 23-án d. u. 3 órakor a Honterus üvegyár hivatalos helyiségében nyilvános árverésen el fog adni egy „Pipe” jelzésű személy gépkocsi.

Az árverési feltételek hétköznapiakon d. u. 3–5 óra között irodámban Károly Főherceg-u. 13 szám alatt megtekinthetők.

Dr. Hozan János
ügyvéd

Figyelem!

Megérkeztek!

ŐSZI ÉS TÉLI
ujdonságaink

Női és férfi divatszövetek, velourók, selyem, bársony és Flanell árak, melyek detailban engros árakban kerülnek eladásra. 2099

Luca P. Niculescu utóda

Fekete-u. 2. **ION MUNTEANU** Kapu-u. 15.

A Bodoki Matild

GYÓGYVIZ

borral vegyítve a legjobb és legkellemesebb ital.

Kutkezelőség: G. FLEISCHER, Braşov.

Főlerakatok:

Sepsiszentgyörgy: Fehér Istvánné,
Kézdivásárhely: Neumann, Millenium

szálloda,

Segesvár: I. Fleischer & Mönich,

Fogaras: Leopold Thierfeld,

Szeben: Gastwirterin A. G.

Medgyes: Schmidt János,

Gyulafehérvár: I. B. Misselbacher,

Kolozsvár: Derzsy Dezső. 2074

Marosvásárhely: Pinkász Singer,

Abrudbánya: Traian Neculae.

Betonkeverő gépek,

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtörcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betonosövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagári berendezések, I-a cementfestékek stb. raktárol azonnal szállíthatók

„MODERNA”

építőiparigépek és Radiátor r. t.

Braşov, Kis-utca 12.

Árlapok,

költségvetések

díjmentesen!

Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk

2090 II. megtekintését!

Telefon szám 578.

ROMAIN ROLLAND JEAN CHRISTOPHE

Megjelent a teljes magyar kiadás.

Tíz kötet ára együtt 1080.— lej.

Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától, Brassóban.

APRÓ HIRDETESEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Személyszállító autó-vállalat.— Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9488

Cimexol holtbiztosan kiirt minden **poloskát** családotól. Egy üveg ára 20 lej. Főlerakat: Krafft & Herberth, Brassó. 5088

Eladó ház istállóval és csürrel. Ertekezni Román-templom-u. 88. 5816

Iskolás leány vagy fiú lakást és ellátást kaphat. Cim 5817. szám alatt a kiadóban.

Üzletek részére fehérnemű varrást vállalkoz. Olcsó és gyors kiszolgálás. Cim 5815. szám alatt a kiadóban.

18 lőerős „Apel” jókárban levő **személyautó** eladnám vagy nagyobb elcserélném. Hadnagy teigazdaság Kovászna. 5806

Román nyelvet bíró épület vasalásban és üvegágásban jártas segéd azonnali belépésre kerestetik. Neumann Izsák Fágáras. 5808

Iskola- és aktatáskák Haiser-nél Brassó, Fekete-ucca 42 sz. 5803

Házvezetőnek elmennek egy öreg urhoz, bármelyik városba. Cim 5798 sz. alatt a kiadóban.

Románul tudó tanítónő irodai alkalmazást keres. Cim 5775 sz. a. a kiadóban.

Egy zongora és egy gyermek ágy eladó. Kórház-u. 14. Az emeleten 5786

Deutsches Fräulein mit guten Zeugnissen wird zu 4 jährigen Jungen per sofort gesucht. Offerte an Rudolf Musse (Sándor hírlapíróda), Arad. 5773

Csinos családi ház Dicsőszentmártonban eladó. 4 szoba, 2 konyha és mellékhelyiségek. Cim 5758 sz. alatt a kiadóhivatalban.

20 pár **kanári madár** eladó. Nord, Csernattalu 360. Brassó megye. 5750

Szépség ápolásáról prospektust bárkinek ingyen, bérmentve küld „Diana” gyógyszerár, Oradea Mare (Nagyvárad 8.) 5567

Kitűnő szemviz előállításához keresek társat. A szemviz gyakorlatilag már számtalan esetben bevált, kezelő orvosok csodálkozására reménytelen esetekben is. Sok köszönő levél magánosoktól, intézetektől stb. Ajánlatok „Csodaszer” jellegre a kiadóba kerülnek. 5455

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok. másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19., hátul az emeleten. 5480

Fehernemű most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiadják. 5172

Külön bejárati butorított szobát keresek azonnalra. Bővebbet a Brassói Lapok kiadóhivatalában.

Egy **használt** de jó állapotban levő **ponyva** megvele keresetk értekezni a Brassói Lapok kiadóhivatalában.

Drogeria élénk kedelmi városban vétel miatt olcsón el. Drogeria Gheorgheni.

Belvárosban butorított szobát keresek lehetőleg külön bejárattal. Megreséseket „Csendes” jellegre a kiadóba.

Egy waggonet hosszu 7-es sinnel és 300 kg-os súly használható mű eladó. Bővebbet d. u. 2-4-ig Modern Vasut-u. 45.

2 ügyes tanuló ruhavarráshoz felvétel. Fekete-u. 33 sz. alatt

Pianinó elsőrendű many eladó. Cim 5800 alatt a kiadóhivatalban

Olcsó filc és bányakalapok még kaphatók. Alakítás olcsón, Kőrösi Cerna-u. 2. Bank

43 éves volt tisztviselő kereskedő vagy gyári vállalat állást keres. Magyar, német nyelvet. Cim 5827 szám alatt a kiadóban.

Állást keres ideg szakképzett főmunkás a malmászat mindenban, úgy kereskedő mint vámőrleésben (tökéletes jártassággal és az ezekben való vitellel) rendben van. legi helyén több evet ködik és állást változtatni. Csak malom tulajdonos meghívását kéri, kit tudnak becsülni egy moly hivatásának lelő szakembert. A tokat „Szakember” ligere a kiadóba

Házeladás Csernattalban levő ház nagylehelyiséggel tiszta rendezéssel és áruval lettel f. hó 28-án 4 órakor önkéntes magverésen fog adni. zelebbit Braşov, Város Solenénál.

Ragasztó nő cipész, Závicsa, Dicsőszentmárton. 136.

Kőpeczen Csinu vánnál elsőrendű szerszámok két gyáddal eladók.

Egy jó karban 4 türes fedeles eladó. Teigyar Közép-u. 33.

Azonnali belépésre mester kerestetik gyárba. Cristurul Ecetgyár.

Az Urikány Zsiggyi Kőszénbánya Japenii bányagazsága bányazeneke szere keres rögtön pésre egy flügelh a fuvos és vonós „b” helikonistát zenekarhoz, aki zenekarban contrab is legyen. Próba hónap. Részletes ajánlatok a családi pot megjelölésével igazgatóság címen Hunedoara) f. hó benyújtandók.

Személy eladó. Brassó Fekete-ucca 44. sz. Jancsó.

Elcserélném konyhás lakasom sonló lakással. C reszt-ucca 21a.